Serie nouă
iunie 2010
6
(CVIII)
36 pagini
9 lei

Am ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA



Din sumar:

Horia Andreescu - DA muzicii româneşti contemporane
Oltea Şerban Pârâu răspunde
Maeştri: Giulietta Simionato, Dietrich Fischer-Dieskau
Eurovision 2010
Festivalul "George Grigoriu"
Noutăți pe mapamond

În imagine: Irinel Anghel
director artistic al Festivalului
Săptămâna Internațională a Muzicii Noi

Fulgurații

Liviu DĂNCEANU

Se poate spune că un artist renunță mai mult sau mai puțin la bunăstarea biologică, pentru a inaugura, cu fiecare demers creator, privațiunea metafizică. Giambattista Vico observă că operele de artă sunt mitologii care dezvăluie adevărurile ultime ale condiției umane, adevăruri amorsate şi prin antrenament metafizic. Un antrenament grație căruia artistul pierde în mod deliberat lupta dintre dorința de obiectivitate caracteristică, bunăoară, științei, şi acea inevitabilă subiectivitate înmugurită în produsul artistic. Aceasta pentru că ştiința este în stare să se lipsească de *eu*, iar arta nu poate. Pe de altă parte, conform dialecticii lui Kirkegaard, cu cât ne cufundăm mai abitir în propria noastră inimă, cu atât mai lesne ajungem la inima celorlalți. De aici potențialul de universalitate al artei. Ştiința accede la universal prin rațiune; arta – prin inimă.

Photo: Mihai Cosma © 2010

Dintre toate artele muzica are în ființa ei cea mai mare concentrație de raționalitate (exceptând, poate, arhitectura). Îndrăznesc să constat că muzica savantă este arta cea mai sensibil egal depărtată/apropiată de spirit şi materie, de inimă şi minte, de suflet şi trup. (Dincolo de acel amestec vehement de idei şi sânge, de iubire şi ură, mit şi ficțiune, speranță şi vis, în baza căruia se fundamentează rețetarul uzual al tuturor limbajelor artistice). În antichitatea greacă, de pildă, muzica era, într-un fel, şi ştiință, şi filosofie, şi chiar religie. Ea nu constituia doar expresia frumoasă (estetică) şi adevărată (etică) a întreprinderilor creatoare, ci şi un exercițiu indispensabil de prospectare şi aprehendare a cosmosului. Poezia, pictura, dansul, tragedia erau, prin excelență, refractare oricărei tentative de raționalizare, iar logica lor sfida, în bună măsură, categoriile logicii aristotelice ori dialectice. Muzica, nu ! Prin muzică secole de-a rândul specia umană a cutezat inițierea în tainele universului fizic (fie el tangibil sau intangibil). Probabil de aceea arta sunetelor l-a condus pe om către bazele ultime ale condiției lui imanente, care dăinuie mai presus de epoci şi culturi.

Ce altceva îşi propune o capodoperă renascentistă, barocă, clasică ori romantică decât să armonizeze lumea rațiunii cu cea a inspirației iraționale, universul ştiinței cu cel al creației artistice, microcosmosul cu macrocosmosul, mentalul cu senzorialul, luciditatea cu emoția, originalitatea cu tradiția, concretul cu abstractul, omul cu umanitatea. Totul mai presus de timp şi spațiu, dincolo de istorie şi geografie. O armonie aflată permanent sub dictatura dorinței de a căuta excelența şi perfecțiunea.

Pe măsură ce se apropie de moarte, omul resimte tot mai irepresibil vecinătatea pământului. Dar nu numai a pământului în general (țărâna întrupării), ci şi a peticului infim unde şi-a trăit copilăria şi şi-a instaurat magia. Tot aşa şi cu arta sunetelor care, pe de o parte, îmbătrânind, ineluctabil, ancorează din ce în ce mai frecvent în solul unei substanțialități fizice (acustice), atavice (concrete) şi gregare (iraționale). O dovedeşte creația muzicală a ultimelor decenii, tot mai aplecată înspre relevarea materiei sonore, a uneltelor de prelucrare, precum şi de marketingul produselor (estetica de tip fusion, fractalismul, neoexpresionismul). Pe de altă parte, aidoma moşneagului nostalgic, râvnitor la timpul şi locul unde şi-a consumat copilăria, muzica savantă actuală re-memorează, chinuindu-se să re-trăiască, experiențe traversate grațios şi glorios în existența ei milenară (bunăoară, repetitivismul, minimalismul, neoconsonantismul, neoromantismul, muzica arhetipală). E ca şi cum arta muzicală a intrat într-o prelungă siestă de iarnă, zămislitoare de vise, deopotrivă angoasante şi fascinante, ce anunță trezirea într-o melancolică maiestate, dar şi într-o proximă şi implacabilă finitudine.

Istoria muzicii poate fi citită şi ca o carte de bucate, în care „specialitățile casei" convoacă deliciul sau, dimpotrivă, repulsia degustătorilor obişnuiți ori de ocazie. Fiecare perioadă a evidențiat o dominantă etnică aşa cum fiecare neam vine la o cină comună (ecumenică) cu preparatele lui tradiționale. Ars Antiqua şi, ulterior, Ars Nova, s-au prezentat, din această perspectivă, ca nişte bucate tipic franțuzeşti (Leonin, Perotin, Machault), Renaşterea vocală, cu polifonia ei superpozițională s-a bazat în proporție covârşitoare pe gusturile şi mirosurile specifice mâncărurilor neerlandeze (Dufay, Ockeghem, Josquin, Sweelinck, Lassus), Barocul instrumemntal s-a remarcat prin condimentele recoltate din peninsula italică (Merulo, Albinoni, Marcello, Tartini, Vivaldi), Clasicismul a avut savoarea şi eleganța ländler-ului austriac (Dittersdorf, Haydn, Mozart), Romantismul s-a impus prin angajamentul împins până la încrâncenare propriu spiritului nibelungic (Brahms, R.Strauss, Wagner), în timp ce expresionismul cu derivatele lui hiper-raționaliste a constituit apanajul creatorilor evrei mereu disponibili la piruetele abstracționiste (Schönberg, Stravinski, Ligeti). Nimic exclusivist în toată această bucătărie în care, dincolo de identificarea şi personalizarea nuanțelor şi accentelor, a funcționat un permanent regim de influențare reciprocă generatoare de o gastronomie pe cât de râvnită, pe atât de gustată.

DIN SUMAR

Aniversare O. Nemescu 2-3
Da, muzicii româneşti 3
Interviu cu O. Ş. Pârâu 4-5
Paris, mon amour 6
Royal Fashion 7
Maeştri internaționali 8
Joshua Bell 10-11
Staatsoper München 13
Universitaria 14-15
Aniversare Dimitrie Cuclin 16
Punctul pe jazz 19
Eurovision 2010 20-23
Festivalul "George Grigoriu" 24-26
Gala premiilor de jazz 28
Femina 29
Turneu național Fuego 31
Protecție muzicală 36

Icoane pe portativ

Dintru început îmi voi cere iertare pentru stângăciile de exprimare sau incoerențele ce s-ar putea să se strecoare în această „cronică" de concert. N-am mai scris până acum despre concerte şi nu intenționez să o mai fac nici de acum încolo. Acest gen de consemnare este o excepție în ce mă priveşte şi este datorată unui entuziasm şi unei trăiri de care nu avem parte în fiecare zi. Uneori, nici într-o viață întreagă. Şi ar mai fi un motiv pentru care îmi asum riscul de a greşi: acela că muzica lui Octavian Nemescu, fiindcă despre ea va fi vorba în rândurile următoare, este o muzică vizuală, ritualică şi inițiatică. Se înrudeşte în chip subtil cu arta arhaică şi recurge, în egală măsură, la suprapunerile temporale ori la ieşirile din timpul profan prezente în reprezentările sacre.



Fiind doar un ascultător mai mult sau mai puțin avizat, îmi imaginez totuşi că, înainte de a fi pusă pe note, orice muzică răsună mai întâi în mintea celui ce o compune. Compozitorul o aude primul, înainte ca ea să fi fost interpretată de cineva. De aceea, cred că ceea ce percepe Octavian Nemescu înainte de a-şi aşterne muzica pe portativ e un fel de simfonie celestă. Aude şi încearcă să ne facă apoi şi pe noi să auzim murmurul cosmic, sunetele ce au însoțit gesturile lui Dumnezeu în zilelor dintâi ale Creației şi şoaptele îngerilor, ba chiar ceva ce este cu totul neobişnuit: tăcerea lor.

În săptămâna mare, pe 30 martie 2010, la Studioul de Operă al Universității Naționale de Muzică din Bucureşti a avut loc concertul omagial Octavian Nemescu, prilejuit de aniversarea celor 70 de ani împliniți de maestru. Două piese din bogata sa creație, *„Beit Sonorum"* şi *„Finalis Septima*" au fost interpretate de Ansamblul Archaeus, dirijat de Liviu Dănceanu. O a treia compoziție cu titlul *„Tri Son",* pentru doi percuționişti, a fost interpretată de ansamblul „Game" (Alexandru Matei şi Sorin Rotaru). Compozițiile de după 1993 ale maestrului Octavian Nemescu au indicații de oră. Adică, se recomandă interpretarea şi audierea lor la anumite ore ale zilei. De pildă, piesa intitulată „Beit Sonorum" e compusă pentru ora 6 dimineața, în timp ce compoziția „Septuor" e gândită pentru ora 4 dimineața, iar „Trio" pentru ora 2 din noapte. Octavian Nemescu a compus şi un „Quartet pentru miezul nopții". Orele nu sunt întâmplătoare. Ele au legătură cu ritmurile vitale, cu momentele aurorale, dar şi cu istoria sacră. Compoziția pentru şase percuționişti intitulată „**P**hosis**T**ri**P**erc**M**eta**M**or" e scrisă pentru ora 3 noaptea, ceasul când a fost pentru prima oară bătut Mântuitorul Iisus Hristos în curtea arhiereului.

Neobişnuită, subtilă, stranie şi contradictorie, e muzica lui Octavian Nemescu, în mod sigur, chiar şi pentru cei mai avizați ascultători. În interpretarea de excepție a celor două ansambluri, *Archaeus* şi *Game,* toate virtuțile acestei muzici sunt exaltate la cote maxime. Şi aceasta fiindcă muzicienii performeri, vechi prieteni şi colaboratori ai maestrului nu s-au mulțumit să interpreteze pur şi simplu o partitură, ci au încercat să-i pătrundă dimensiunea subtilă. Astfel, concertul omagial dedicat lui Octavian Nemescu a fost mai mult decât un spectacol, a fost o experiență spirituală trăită într-un spațiu dedicat doar experiențelor estetice.

Particularitatea cea mai pregnantă a muzicii lui Octavian Nemescu este prezența benzii – *background*, personajul principal al compozițiilor sale. Ani de-a rândul, îmbinând experimentarea celor mai noi tehnologii în domeniul înregistrărilor sonore cu întoarcerea la arhetipuri, (un fel de căutare tenace şi febrilă a obârşiilor sunetului), maestrul a creat benzi sonore de pe care urechea percepe armonii stranii şi sunete neobişnuite, negândite, nemaiauzite şi neimaginate). Interpretarea muzicienilor se suprapune peste aceste benzi iar rezultatul e mai mult decât un recital, e un spectacol de tip *happening*. În această ordine de idei mi-e greu să-mi imaginez că muzica lui Octavian Nemescu poate fi percepută identic când e imprimată şi când e interpretată *live*, performată pe scenă în fața ochilor spectatorului. E o muzică ce se lasă trăită şi prin vedere, nu doar prin auzire.

Prima piesă interpretată de Ansamblul Archaeus, *„Beit Sonorum*", e compusă dintr-o alternanță de lungi tăceri active cu intervenții minimale ale instrumentelor şi cu inserții vocale, la fel de scurte şi de minimale ale instrumentiştilor. O tensiune diafană născută din elemente auditive ce sugerează sunetul tăcut al universului îl pun pe spectator în stare de veghe (priveghere) iar sugestia unei Geneze derulate sub ochii spectatorului (auditoriului) atinge cele mai profunde resorturi ale spiritului.

Nu numai piesa aceasta, ci şi cea de a doua *„Tri Son"*, ca şi cea de a treia *„Finalis Septima"* au ca rezultat experierea unei ieşiri din timpul şi spațiul profan. Valențele lor inițiatice sunt evidente. S-a spus, pe drept cuvânt, despre Octavian Nemescu că este un

fel de şaman. Eu cred că este chiar mai mult decât atât. Este un maestru al inițierilor într-o dimensiune spirituală greu de definit în prezent dar ale cărei resorturi vin de dinainte de naşterea timpului. Octavian Nemescu este un fel de „duhovnic" pentru că muzica sa se naşte ca o experiență a întâlnirii materiei cu extrasenzorialul, împărtăşită şi transmisă apoi celor ce au ochi şi urechi duhovniceşti.

Îi datorez profesorului şi muzicianului Alexandru Matei, creatorul ansamblului de Percuție *Game*, întâlnirea cu muzica unui maestru contemporan a cărui operă transcende dimensiunea estetică, îndreptându-se cu paşi siguri şi neabătuți spre o formă înaltă de spiritualitate. Îi datorez maestrului Nemescu deschiderea prin auz a unor ochi ce au perceput, fie şi pentru timpul limitat al concertului, o dimensiune paralelă şi nematerială.

E surprinzător, poate, pentru tipurile de prejudecăți mai vechi sau mai noi că muzica contemporană, unde percuția are un rol important, reuşeşte să evoce şi să actualizeze începuturile, timpul zero, adică acel moment de încremenire ce precede Geneza. Cam pe aici ne poartă muzicile lui Octavian Nemescu, un fel de icoane pe portativ.

Luiza BARCAN

Da, muzicii româneşti

Horia ANDREESCU

Spun DA muzicii timpului nostru. O spun de când mi-am început cariera de dirijor la Ploieşti şi o spun şi astăzi. Este un DA spus, cu precădere, muzicii contemporane româneşti. Există aici multă valoare pe care m-am străduit, după puterile mele, s-o pun în evidență. **Cu titlul de exemplu**, m-aş referi la Integrala ENESCU pe CD pentru firmele Olympia şi Electrecord, la multe din cele peste 10.000 de minute aflate sub semnătura mea în Kardex-ul Radiodifuziunii Române, apoi la înregistrările de la Radio Berlin, WDR-Köln (Enescu, Bentoiu, Silvestri, Berger), opusuri prezentate în concertele mele din străinătate: la Viena, Köln, Berlin – Aurel Stroe, C.D. Georgescu, la München – Niculescu, Vieru, Enescu, la Schwerin – Ştefan Niculescu, Ioachimescu, Olah, Bentoiu, Capoianu, în Japonia – Enescu, Doru Popovici, la Sofia – Dan Dediu, la Bruxelles – Olah şi multe alte lucrări în diferite oraşe. Spun DA şi multor prime audiții ale unor piese româneşti, dar şi altora, semnate de compozitori străini, dirijate chiar în străinătate, ca de pildă la Viena – un opus de Kurt Schwertzig, la Berlin – George Katzer şi Rodion Şcedrin, la Amsterdan – Geza Fried, la Copenhaga – Ingve jan Trede şi Siegmund Krause, etc.



Socotesc Filarmonica "George Enescu" un vârf al artei interpretative muzicale româneşti. Cunosc Orchestra, cunosc corul, cunosc soliştii şi cunosc şi publicul acestei orchestre. Ştim cu toții că aici şi-au făcut loc mai greu şi mai rar muzica nouă românească şi cea din alte țări. Situația e întrucâtva asemănătoarea cu cea de la filarmonicile din Viena, Belin, Londra, New York, de la NHK – Tokyo, etc.

Se spune: publicul nu înțelege această muzică, nu o simte, nu o vrea. Există public şi public. Dar nu fac parte oare din ceea ce numim „public" şi cei mulți care citesc cu pasiune literatura nouă, cei care urmăresc filmele proaspete şi nu sunt destui şi cei interesați să cumpere arta plastică a zilelor noastre? Lăsăm la o parte „criza".

Excelent interpretată, muzica numită contemporană – aleasă cu multă atenție – face din festivalul WIEN MODERN, una din manifestările foarte gustate ale Vienei. Buna publicitate îşi are şi ea contribuția la acest succes. Această muzică fiind, de fapt, expresia pulsului, a tensiunilor vieții noastre, mă voi preocupa mai mult de inserția ei în programele mele de la Filarmonica bucureşteană, cu nădejdea că voi reuşi să sporesc atât interesul interpreților, cât şi al melomanilor pentru creația contemporană.

Împreună cu Universitatea Națională de Muzică, Filarmonica dispune de un suport tineresc în dublă ipostază: cea de interpreți şi cea de melomani prezenți la concertele în care se cântă această muzică, neapărat selecționată cu pricepere. Iată şi perspectiva Filarmonicii de a răspunde menirii ei formativ-educative. Festivalul "George Enescu" a devenit un „brand" pentru România. Mulți dintre ziariştii străini invitați la acest festival urmăresc cu mirare, dar şi cu multă admirație, ce poate face România muzicală pentru înfăţişarea identității sale culturale contemporane.

Am ținut să-mi exprim în aceste pagini convingerea că în Ateneul Român se poate deschide mai larg poarta cunoaşterii şi prețuirii culturii muzicale contemporane.

Oltea Şerban Pârâu
răspunde la obiecțiile compozitorilor

Mihai Cosma: ***În iunie 2010 se împlineşte un an de când ați preluat funcția de director artistic al Orchestrelor şi Corurilor Radio, alături de poziția de redactor şef al postului Radio România Cultural, pe care o dețineți de 5 ani. Ce modificări ați simțit nevoia să faceți în domeniul Formațiilor Muzicale, din punct de vedere managerial şi administrativ ?***

Oltea Şerban Pârâu: În primul rând, este important să menții continuitatea, să nu creezi întreruperi, pentru că stagiunile decurg într-un flux oarecum previzibil. Cred că am reuşit să fac acest lucru, majoritatea concertelor antamate de managementul anterior fiind păstrate. Schimbările sunt permanente în vremurile noastre, dar cele interne nu sunt interesante pentru public. Ceea ce poate vedea publicul nou acum, după un an de activitate a mea în acest post, se regăseşte în câteva elemente: sala renovată (dar şi aici, totul s-a pornit cu mult timp înainte şi a fost o inițiativă a managementului general al Radiodifuziunii Române), vânzările on line ale biletelor la concertele noastre de la Sala Radio prin Eventim (sistem care a generat din prima lună de funcționare dublarea numărului de bilete vândute față de perioada similară din 2009 şi triplarea încasărilor, facilitățile pentru pensionari fiind păstrate), o manieră de publicitare a concertelor mult mai intensă prin toate metodele neconvenționale, de la PR la rețelele de socializare de pe internet etc. Poate că elementul cel mai important este un alt mod de lucru, mai puțin îngrijorat în fața schimbărilor care ne domină viața în această perioadă.

M.C.: ***După cum ştim, repertoriul se pregăteşte cu mult timp înainte; în aceste condiții, ați mai putut face schimbări în stagiunea 2009/2010 ?***

O.Ş.P.: Câteva schimbări am mai putut face, fie în cazul unor concerte care nu se ridicau la nivelul orchestrelor noastre, fie în locurile unde au mai apărut indisponibilități, sau programul nu era finalizat, cea mai semnificativă dintre contribuțiile mele din stagiunea 2009-2010 fiind prezența mezzosopranei Ruxandra Donose la final de mai pe scena Sălii Radio, la 8 ani după ultima evoluție în vocal-simfonic la Bucureşti. Altfel, am încercat să mențin numele mari în program, cu toată perioada financiară extrem de grea prin care trecem şi care nu s-a încheiat. De asemenea, alte noutăți de care m-am ocupat în mod direct au fost concertul de inaugurare a orgii Sălii Radio recent renovate sau organizarea Festivalului Internațional de Bandoneon şi Acordeon, ce s-a finalizat cu un mare succes de public.

M.C.: ***Cum va arăta noua stagiune? Veți tine cont de sugestiile compozitorilor, care semnalează prea puțină muzică românească la orchestrele radio?***

O.Ş.P.: Mă bucur că pot lămuri un lucru care ține de o informare inexactă sau incompletă a colegilor mei din Uniunea Compozitorilor. Şi voi încerca să ofer cifre. Pe parcursul stagiunii 2009/10 promovarea creației compozitorilor români din diferite generații a rămas una dintre prioritățile strategice. Concertele au avut loc atât la Sala Radio, cât şi la Timişoara, Frankfurt sau Roma. Din totalul de aproximativ 50 de lucrări româneşti care se regăsesc în programele Orchestrei Naționale Radio, Orchestrei de Cameră Radio, Corului Academic Radio, Corului de Copii Radio şi recitalurilor, 21 au fost prime audiții absolute. Şi nu ne-am referit aici la Big Band şi la Orchestra de Muzică Populară deoarece ponderea muzicii româneşti în cazul lor este foarte mare. Deşi toate acestea informații sunt accesibile pe site-ul orchestrelor, se pare că este necesară o privire recapitulativă, deoarece nu toți compozitorii frecventează concertele noastre. Pot oferi şi alte detalii. Dacă ne referim la lucrările clasicizate ale muzicii româneşti, putem remarca faptul că Orchestra Națională Radio a cântat sub bagheta lui Cristian Mandeal la Alte Oper din Frankfurt în toamna anului 2009 *Suita I* şi *Rapsodia I* de Enescu, dar şi *Capriciul român pentru vioară şi orchestră* de G. Enescu/ C.Țăranu, iar în decembrie la Sala Auditorium din Roma *Izbuc* de Marțian Negrea şi *Rapsodia a II-a* d Enescu. Tot în programul Orchestrei Naționale Radio din această stagiune s-au găsit Lucian Zbarcea – *Suita de balet*, Dan Dediu – *Hecatomba,* Adrian Enescu – *Domino* – concert pentru percuție şi orchestră, Dan Dediu – *Rain Music, Händel in Macondo* pentru taragot şi orchestră (dirijor Radu Popa), Diana Rotaru – *Corale şi cutii muzicale* şi Doina Rotaru – *Simfonia a II-a* (dirijor Christian Badea). Orchestra de Cameră Radio şi-a legat numele de prima audiție a monodramei pentru soprană şi orchestră *Salbe*... de Felicia Donceanu (dirijor Tiberiu Soare), de *Extaze, Omagiu lui Yannis Xenakis* de Marcel Spinei, George Balint – *Telos – In Memoriam Ştefan Niculescu*, *Crăiasa Zăpezii* de Liana Alexandra, toate acestea fiind programate în concertele obişnuite de stagiune. Trebuie să adăugăm aici muzica românească din concertele Corului Academic, Corului de Copii, din recitalurile soliştilor, plus lucrările şi aranjamentele semnate de muzicieni români care nu sunt membri ai UCMR. Nu în ultimul rând, trebuie să



semnalăm contribuția Orchestrelor şi Corurilor Radio la a douăzecea ediție a Săptămânii Internaționale a Muzicii Noi, care poate fi asimilată celui mai consistent aport al unei instituții muzicale din România la nivelul istoriei de două decenii a acestui festival. Probabil că pentru continuarea acestei colaborări este necesară o atmosferă de deschidere reciprocă între UCMR şi Radio România prin Orchestrele şi Corurile Radio, Radio România Cultural şi Radio România Muzical şi mai ales o opțiune pentru comunicare şi pentru aprecierea elementelor pozitive din ambele părți (care cel puțin la nivelul conducerii instituțiilor a fost constantă).

M.C.: ***Au fost voci care au comentat selectarea a doi dintre noii solişti ai Orchestrelor şi Corurilor Radio din cadrul… aceleiaşi formații, Romanian Piano Trio, cu care dvs. aveți şi alte proiecte. Este loc de subiectivitate în luarea unor asemenea decizii ?***



O.Ş.P.: Violonistul Alexandru Tomescu este solistul nostru concertist de opt ani. Pe parcursul anului 2010, i s-au alăturat şi în această postură, dar pentru perioadă determinată, colegii lui pianistul Horia Mihail şi violoncelistul Răzvan Suma. În nume personal nu am avut proiecte cu *Romanian Piano Trio*, dar Radio România a avut bucuria să se alăture inițiativelor lor muzicale şi sociale prin România Cultural şi România Muzical. Orientarea managementului actual al Radio România către schimbare, către susținerea tuturor inițiativelor particulare cu impact cultural la nivel național a făcut ca această asociere să fie cu totul firească. Notorietatea celor trei muzicieni asociată notorietății Radio România cred aduce numai beneficii Orchestrelor şi Corurilor Radio şi mai ales impactului național al instituției noastre care se întâlneşte, iată, cu anvergura turneelor naționale ale *Romanian Piano Trio*. Aşadar, nu văd unde ar putea fi vorba despre subiectivitate.

M.C.: ***Ştim că orchestrele tânjesc după turnee, pentru a câştiga astfel bani în plus. Care au fost şi care sunt proiectele în acest sens?***

O.Ş.P.: Nu ştiu dacă banii sunt aspectul cel mai important. Prin turneele – scurte, dar prestigioase – pe care Orchestra Națională Radio le-a avut în stagiunea 2009-2010 cred că muzicienii din radio au câştigat în primul rând o încredere în forțele proprii care pălise în ultimul timp. Frankfurt – Alte Oper, Roma – sala Auditorium, Timişoara – Sala Capitol şi Shanghai – sala Auditorium (care va urma în iulie 2010), un turneu pe anotimp, putem spune. Au fost concerte în fața unor săli mari şi pline, care au dat satisfacție unei orchestre cu o medie de vârstă relativ scăzută, care avusese destul de puține ocazii de a se afirma în formula actuală. Stagiunea următoare conține şi ea proiecte de această natură, dar prefer să nu le dezvălui deocamdată. Ziua României la Expoziția Mondială de la Shanghai – 29 iulie 2010 este primul reper confirmat.

M.C.: ***În afară de promovarea prin radio, ați imaginat vreo metodă de a fi în atenția presei? Şi cea de specialitate şi cotidianele naționale… Mă refer în special la comentarii şi cronici, nu la anunțurile de concerte.***

O.Ş.P.: După cum se ştie, comentariile şi cronicile despre concertele de muzică clasică sunt foarte rare în cotidiane şi ocazionale în revistele de cultură. Asupra independenței editoriale nu ai cum să acționezi prin nici un fel de metode, fie ele oricât de imaginative, aşa că efortul meu şi al echipei cu care lucrez a fost în primul rând unul de a atrage atenția presei privind concertele, prin afişe mai atractive, prin comunicate care să scoată în evidență elementele de noutate sau repertoriul ambițios. În rest, m-am bazat în permanență şi mă bazez în continuare pe o abordare a colegilor mei similară cu aceea pe care o am eu în calitate de critic muzical în cazul celorlalte instituții de concert şi spectacol. Dacă există elemente care trebuie apreciate, criticii o vor face, nu vor avea nevoie să îi invit eu să o facă, deoarece au suficientă experiență pentru a sesiza diferențele.

M.C.: ***Iar în ceea ce priveşte Radio România Cultural?***

O.Ş.P.: Legătura cu muzica este mai mică în cazul RRC, deoarece ne referim la cel mai „vorbit" post de radio din FM-ul românesc, comentariul despre muzica nouă românească fiind foarte prezent în programele noastre, dar rolul promovării susținute a muzicii româneşti revenind postului complementar, România Muzical. Totuşi, vorbesc cu plăcere despre faptul că ponderea creației româneşti (fie că vorbim de teatru, literatură, muzică sau alte arte) şi a comentariilor privind creația românească este covârşitoare, ajungând uneori spre 80%. În ultimii cinci ani am susținut puternic creşterea atenției acordate creației contemporane. Eminescu, Sadoveanu, Caragiale rămân elemente nelipsite din programele noastre, dar cu siguranță Mircea Cărtărescu, Nora Iuga, Radu Afrim, Alexandru Tocilescu, Cristian Mungiu, Corneliu Porumboiu, Dan Perjovschi sunt nume prezente mult mai frecvent în programele Radio România Cultural acum decât în urmă cu cinci ani.

Un interviu de Mihai COSMA

Paris, mon amour

Parisul a venit la Bucureşti, zilele trecute, pe calea muzicii. Într-un cadru nou, neconvenţional, cu mese, cupe de şampanie şi tartine cu icre roşii, s-au plimbat printre bucureşteni Edith Piaf, Charles Aznavour, Joe Dassin, Jacques Brel şi alţi nemuritori exponenţi ai chansonetei şi ai unei capitale boeme. Conduşi, pe firul unei acţiuni simple dar sugestive şi bogat exprimate, de regizorul Răzvan Dincă, „boemii" Teatrului Naţional de Operetă „Ion Dacian" au plăsmuit atmosfera cartierului latin la Bucureşti, creând imagini sau tablouri sonore şi trezind nostalgii unui public care a umplut până la refuz spaţiul


Photo: Mihai Cosma © 2010

amenajat cu gust şi cu fantezie, în vederea prezentării unui spectacol care… nu este spectacol, ci o incursiune în vis. Într-un vis cu ochii deschişi, povestit de regizor şi de actori, cântat, dansat, jucat într-o atmosferă splendid desenată cu spoturi de lumini, conduşi de un flaşnetar care însoţeşte tineri îndrăgostiţi, jongleri, acrobaţi, mimi, magicieni, balerine, cocote etc., totul fiind scăldat în muzica celor mai caracteristice cântece franţuzeşti (deopotrivă ca melodii şi ca texte).

Dirijorul spectacolului, Lucian Vlădescu, a rearanjat piese făcute celebre de artişti ca cei mai sus-amintiţi dar nu numai, nelipsind şlagărele lui Gilbert Bécaud, Patrick Bruel, Salvatore Adamo, Joseph Kosma, Toto Cutugno – crema chansonetei şi simboluri ale Parisului, încununate (cum altfel?) cu French Can-Can. În aceste iscusite redimensionări sonore orchestra este concentrată la esenţă iar soliştii sunt însoţi de personaje ce alcătuiesc un grup de „backing vocalists" în care frumuseţea fetelor completează ideal efectul intervenţiilor sonore.

Cel mai mare risc pentru o asemenea realizare a fost depăşit cu brio: interpretarea vocală a soliştilor Operetei a fost, în general, de mare clasă, în condiţiile în care „originalele" ne-au intrat în sânge în tălmăciri muzicale faimoase şi aproape de neegalat, aşteptările publicului fiind deci enorme.

O voce caldă şi pătrunzătoare, dublată de o dicţie ireproşabilă, a arătat Tina Munteanu, după cum şi evoluţia vocală (din nou bravo pentru pronunţie) şi actoricească a lui Cătălin Petrescu a fost fără cusur, cei doi fiind, după părerea mea, capetele de afiş ale distribuţiei. După aşa un început mărturisesc că m-au surprins anumite apariţii situate sub acest standard, cel mai sec şi mai nemuzical fiind Matei Nicolescu.


Lucian Vlădescu
Photo: Mihai Cosma © 2010

Apoi (mai ales în condiţiile unei concurenţe greu de ţinut în frâu), costumaţia prea libertină a Biancăi Ionescu nu i-a fost favorabilă, după cum nici Daniela Vlădescu sau Gladiola Niţulescu nu s-au impus la nivelul cerut de un spectacol de top, toate trei făcând însă eforturi meritorii de a se apropia de ştacheta celor mai reuşite secvenţe, după cum a fost cazul şi cu Adriana Butoi. Poate în mod neaşteptat pentru unii, Ernest Fazekas şi „veteranul" Daniel Eufrosin au izbutit momente de neuitat, trăirea adevărată şi forţa de comunicare depăşind orice bariere legate de voce, de tentaţia asocierii cu rolurile comice (pentru cel dintâi), de „rangul" de decan de vârstă al celui de-al doilea sau de emoţia concurării cu celebrele interpretări franţuzeşti originale ale unor cântece precum *Ne me quite pas*, *Salut* sau *Les Feuilles mortes*. Cu farmec, cu umor, cu ghiduşie şi exuberanţă au apărut Adrian Nour, Eduard Adam şi Alexandra Savu, pe linia aprecierilor pozitive înscriindu-se şi Florin Budnaru (întrucâtva dezavantajat de piesa aleasă) şi Silvia Şohterus.

Spectacolul câştigă mult datorită creării unei **echipe** perfect închegate pe scenă, soliştii, coriştii şi balerinii evoluând împreună, în interacţiune, cu naturaleţea sinceră şi deloc mimată a unor întâlniri… pariziene, prezenţele lor fiind potenţate din plin de costumele Oanei Botez şi de decorul minimal dar îndestulător şi bine echilibrat semnat de Sabina Spătariu.


Photo: Mihai Cosma © 2010
Cristina Stăniloiu şi Cătălin Petrescu

Un sincer bravo întregii echipe! Şi o la fel de sinceră recomandare pentru spectatori: mergeţi la Paris, pe B.dul Nicolae Bălcescu Nr. 2, intrarea TNO, şi veţi petrece două ore de emoţie şi nostalgie, binevenite şi feerice.

Mihai COSMA

ROYAL FASHION

La Teatrul Național de Operetă ,,Ion Dacian", pe 10 mai (ziua regalității) a avut loc o premieră, teatru-dans, la care am uitat să respir. Şi deşi obişnuiesc să iau parte la majoritatea evenimentelor artistice din zona cultă: operă, balet, concert, teatru, de aici sau din lume pe cât posibil, vizionarea lor suportând astfel în mintea mea comparația, nimic nu anunța surpriza, până la şoc, fast cerebral, de acum, şoc care a de-zăgăzuit toate emoțiile, dându-mi senzația că timpul s-a oprit în fața acestui spectacol incomparabil şi unic.



În prim-plan, Adrian Nour

Photo: Mihai Cosma © 2010

Echipa creativă de elită: Dan Puric (scenariul şi regia); Traian Vlaş (coregrafie), Doina Levintza (scenografie), Corina Grămoşteanu (light-design) şi componenții departamentului de balet (şi nu numai, căci una dintre vedetele serii a fost actorul Adrian Nour, **n.red.**) al teatrului în cauză, care surclasează tot ce am văzut în domeniu în ultimele stagiuni, a oferit o seară excepțională în care pagini din istoria protecticii valorii, frumosului, a calității vieții şi sensibilității umane, puse în balanță, fin sugerată, cu gregarul vieții, cu întunecimea şi dezordinea–i stăpânitoare, dezvăluie ca singură lumină recunoaşterea spiritualului în marile figuri imperiale şi regale, singurele care după câte ştiu au rămas demne în istorie. Succesiunea şi focalizarea diferitelor momente te lasă fără grai. Iar realizarea în totalitate nu arată nimic din ceva văzut, ci mai degrabă este ca un râu de foc peste o scintilație de inteligență artistică, dincolo de orice imaginație pre-existentă, ca formă şi fond.



Asasinarea familiei Țarului

Photo: Mihai Cosma © 2010

Este o dovadă că în România există, în ciuda tuturor motivațiilor dezonorante, personalități artistice creatoare care nu numai că nu-şi pleacă fruntea în fața urâtului şi a mizeriei, dar care se infiltrează din primul moment în egală măsură în minte, conştiință şi trăire, convertind-o la bine şi luminos. Înduioşător, copleşitor, trist, vesel, pigmentat cu momente de haz şi umor, din care nu s-a omis nici cizma ce a călcat fără să poată strivi calitatea, cu întâmplări din istorie concluzionate în fermecătoare stop-cadre, sensibile aluzii la ținuta şi morala aristocrată, care chiar izgonită în cutia muzicală, tot atrage şi deschide drumul speranței prin magnetismul ei.



Dan Puric

Photo: Mihai Cosma © 2010

Sunt doar câteva flash-uri din spectacol. El nu se poate povesti. Trebuie văzut şi trăit. Vă îndemn s-o faceți. Personal, consider ,,Royal Fashion" revelația stagiunii în curs, de fapt spectacolul care a scos la vedere, pe lângă tot ce am amintit, şi disponibilitățile artistice expresive, aproape fără limite, a departamentului de balet. După această seară, tot mai mulți, timid sau încrezător cu sau fără jeans, cu sau fără strasuri, rămân pe gânduri, iar parte din ei se înclină în fața calității. Ăsta este marele câştig.

Doina MOGA

Giulietta Simionato

100 de ani de operă

Giulietta Simionato, una dintre cele mai distinse voci ale operei italiene, s-a stins din viaţă pe 5 mai la Roma, cu o săptămână înainte de a împlini 100 de ani! Un simbol al artei lirice, un adevărat liant cu trecutul glorios al operei italiene: mezzosoprana a cântat în *Cavalleria Rusticana* sub bagheta compozitorului Pietro Mascagni în 1940.

Personalitate optimistă, zâmbitoare, având o statură minionă (1,50 m), uimea întotdeauna prin expresivitatea şi puterea vocii sale. Ajutată şi de un timbru unic, vibrant, era deosebit de admirată de către colegi, dar şi de public pentru entuziasmul ei, spiritul umoristic şi profesionalismul de care dădea dovadă în abordarea rolurilor sale.

După studiile muzicale în Rovigo şi Padua, Giulietta Simionato a debutat la teatrul Montagnana (1928), în *Rigoletto* de Verdi. Deşi în primii 15 ani din cariera sa a primit numai roluri mici care nu o avantajau, începând cu anul 1940 recunoaşterea valorii sale a sporit treptat, exprimându-se prin contracte din ce în ce mai atractive cu importante teatre din Europa, ajungând să fie recunoscută drept una dintre cele mai respectate cântăreţe ale generaţiei sale. La Scala, a cântat timp de 30 de ani în roluri ca Amneris, Eboli, Azucena, Rosina, Cenerentola, Tancredi, Cherubino, Donna Elvira, Orfeo, Ifigenia şi Carmen.



Debutul său la Metropolitan Opera (1959) în rolul Azucenei din *Trubadurul*, într-o producţie în care a colaborat cu Carlo Bergonzi, Anonietta Stella şi Leonard Warren, a însemnat un alt moment important din cariera sa artistică. De atunci a cântat nu mai puţin de 28 de ori cu Opera Metropolitană, apărând în roluri ca Santuzza, Amneris, Rosina sau Dalila. A colaborat cu toate casele de operă sub bagheta celor mai mari dirijori ai timpului, într-un repertoriu extrem de complex, care includea mai mult de 50 de roluri atât dramatice, cât şi comice (câteva exemple: Rosina şi Cenuşăreasa de Rossini, Charlotte din *Werther* sau rolul titular din opera *Carmen* de G. Bizet. A excelat şi în repertoriul verdian, întruchipând personaje ca Amneris, Eboldi şi Azucena. Memorabilă este varianta sa interpretativă în rolul Santuzzei din *Cavaleria rusticana* de Mascagni. A fost în bune relaţii cu sopranele timpului Maria Callas şi Renata Tebaldi.

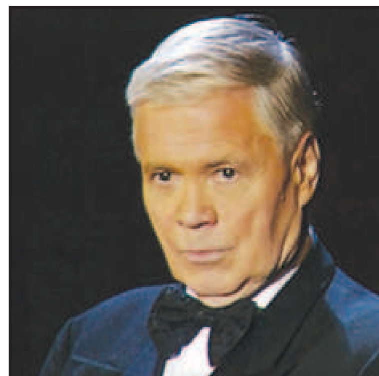
S-a retras de pe scenă în 1966 cu spectacolul *La clemenza di Tito* de Mozart în teatrul Piccola Scala (în acelaşi an s-a căsătorit cu D. Cesare Frugoni). A continuat să influenţeze viaţa muzicală chiar şi după retragerea sa din activitatea solistică, ocupând diverse poziţii de conducere, cu o vitalitate uluitoare chiar şi la 90 de ani (a fost Preşedintele Asociaţiei „M. Callas"). Vocea sa mai poate fi încă ascultată în numeroase discuri sau spectacole filmate înregistrate pe DVD-uri.

Dietrich Fischer-Dieskau

la 85 de ani

Născut pe 28 mai 1925 în Berlin, baritonul Dietrich Fischer-Deiskau este unul dintre cei mai faimoşi cântăreţi ai perioadei de după al doilea război mondial. Vocea sa luminoasă, dar nu foarte sonoră, a fost preferată mai ales în repertoriul de cameră. Cu toate acestea, a abordat şi roluri operistice care cereau un temperament eroic, cum ar fi Wotan, Hans Sachs, Amfortas, Iago, Macbeth, Scarpia şi Jokanaan.

A început studiul muzicii destul de timpuriu într-un cadrul informal, iar primele lecţii cu un profesor specializat le-a luat începând cu vârsta de 16 ani. În timpul celui de-al doilea război mondial a fost luat prizonier în Italia, timp în care a cântat în lagărul soldaţilor germani.



Reîntors în patrie, şi-a început cariera de profesionist la Badenweiler, cu *Recviemul german* de Brahms. A avut o ocazie-surpriză de lansare, fiind în situaţia de a înlocui un cântăreţ indisponibil, fără a face vreo repetiţie ! În operă a debutat la Munchen, dar a fost angajat ca bariton la Berlin, unde şi-a desfăşurat o mare parte din activitatea solistică, completată permanent de un repertoriu concertistic vast şi complex, de la clasici la contemporani.

Numeroase înregistrări sunt dovada calităţilor sale interpretative în cele mai variate ipostaze: *Rigoletto*, *Don Carlos, Macbeth, La traviata*, *Tosca* etc. Totodată relevă şi un interes deosebit pentru promovarea muzicii germane. S-a retras din cariera operistică în 1978, când a cântat pentru ultima dată pe scenă în *Lear* de Aribert Reimann (lucrare ce a fost scrisă la sugestia sa).

A continuat să apară pe scenele de concert până la vârsta de 67 de ani, perioadă în care a putut să se dedice cu multă dăruire şi unor pasiuni oarecum neglijate: dirijatul, pedagogia şi… pictura.

Cu ocazia aniversării a 85 de ani, EMI a lansat un set de 11 CDuri în colecţia *The Great EMI Recordings.* Ele conţin ciclurile complete de lieduri ale lui Schubert, Schumann, Brahms, Wolf şi Mahler, diverse arii reprezentative din repertoriul universal, precum şi numeroase interviuri realizate de-a lungul carierei sale, care completează tabloul aniversar într-un mod cât se poate de natural.

Pagină realizată de Luminiţa CIOBANU

SoNoRo

o pagină de poveste

Doina MOGA

Aflat acum la a patra ediție, acest Festival Internațional de Muzică de Cameră, prin efectul şi dezvoltarea lui calitativă, subliniază, ca nici o altă manifestare, "spusa" marelui George Enescu, „Muzica înnobilează pe om". De la ediție la ediție, aceasta se infiltrează tot mai profund în bagajul emoțional - ştiințific al celor care creează, de fapt recreează prin interpretare elita artelor – muzica, în cea mai intimă formă a ei, muzica de cameră.



Din cele trei etape de desfăşurare a lui, poate cea mai reprezentativă şi bogată în activități de până acum, deopotrivă pentru participanți (elevi şi studenți români şi străini), cât şi pentru profesori, toți reprezentanți ai unor celebre instituții muzicale din lume, a fost cursul de 6 zile intensiv, găzduit de scriitorul Mircea Dinescu la Conacul său din satul Port Cetate, de la 100 km de Craiova, oferind astfel participanților şi un cadru romantic, pliat pe esența acestui „concert magic". Astfel, orele de curs, cu noile metode de predare şi de interpretare a partiturilor, cu modalități proaspete de abordare a lor, urmate de workshopuri, în care profesori şi elevi au discutat liber atât despre latura filozofică ştiințifică, emoțională cât şi de cea educativă a muzicii şi încununate de concerte în care elevii şi maeştrii lor au cântat împreună, prilejuind tuturor rara posibilitate de a se cunoaşte între ei, nu numai prin relația clasică student-profesor, dar şi în cea de prieteni, de colegi, de oameni. Au fost şase zile frumoase, intense, de fapt o şcoală cu alt gen de cursuri, în care li s-a dezvăluit şi dezvoltat fiecăruia în parte, mai mult decât oriunde, latura artistică interpretativă de mare finețe, nemaivorbind de faptul că s-a citit mult, foarte mult la prima vedere (lucru rar şi extrem de benefic pentru viitorii solişti).

Îmbucurător este că de la an la an se observă o modificare calitativă a participanților - bursierii festivalului - începând de la ținută, trecând prin fluiditatea şi eleganța conversației, până la abordarea şi transmiterea muzicii. Iar pentru asta, sunt răspunzători maeştrii Alexander Sitkovetski (Academia Regală din Londra) - vioară; Bernhard Naoki Hendenborg (Conservatorul din Viena) - cello; Răzvan Popovici (din München) - violă; Diana Ketler (Academia Regală din Londra) - pian: şi clarinetistul Reto Bieri din Italia.

SoNoRo este, rămâne şi devine un festival benefic, o gură de oxigen, o poartă spre un nou orizont în peisajul nostru cultural, în general şi muzical, în special. Fericiții beneficiari ai săptămânii magice dintre 1-7 aprilie şi de departe cei mai încântați de această realizare au fost: MINA BELDIMĂNESCU, pian - Londra; LUCA PULBERE, pian - Cluj; VLAD IOAN BACIU, vioară - Cluj; IOANA FORNA, vioară - Cluj; RALUCA MATEI, vioară - Bucureşti, DIANA ALEXANDRU, violă - Constanța, BIANCA COMŞA, violă - Cluj; ŞTEFAN CAZACU, violoncel - Bucureşti; ANDREI NIȚESCU, violoncel - Bucureşti; DANIEL ANDRIESCU, clarinet - Berna şi AURELIAN BACIU, clarinet - Cluj. Repertoriul care a strălucit prin acuratețea, prospețimea şi muzicalitatea interpretării, a fost compus din Max Reger (cvintetul cu clarinet în La), W.A. Mozart (cvintetul cu pian în sol minor), L. van Beethoven (trio cu pian "Gassenhauer" în Si Bemol), Max Bruch (piese pentru clarinet, violă şi pian), Cvintetul de coarde în Re de Mozart şi Valsul pentru pian la patru mâini de Brahms - ,,Liebeslieder".

Iar faptul că organizatorul festivalului este român, respectiv violistul RĂZVAN POPOVICI, care, deşi îşi desfăşoară activitatea în München, a dorit ca acest eveniment anual să se desfăşoare în România, nu face decât să ne bucure pe toți şi să-i aducem aplauze la scenă deschisă.

The MBZ WEB musical compositions have been chosen!

At the competition for the MBZ web musical composition two first prizes were awarded - one to the composition by the Romanian composer Şerban Nichifor and one to the Croatian composer Frano Đurović. The judging panel consisted of Berislav Šipuš, Krešimir Seletković and Nina Čalopek. The award-winning composers shall divide the cash reward, and the award-winning compositions will be used as background music for this website.

JOSHUA BELL în mare formă

Marcel FRANDEŞ

Recitalul violonistului Joshua Bell şi al pianistului Sam Haywood, din 11 mai 2010, de la Ateneul Român, a fost un eveniment cultural extraordinar, cu un repertoriu pe măsură: Mozart, Beethoven, Ravel, Ceaikovski şi Sarasate. Cei doi artişti au plăsmuit un palat sonor, a cărui bibliotecă imaginară conţinea exhaustiv *ediţii Delphini*. În cadrul Cruciadei Culturii, acesta a fost cel de-al doilea recital după cel al violonistei Sarah Chang.

Dacă în lumea filateliei există un instrument de măsurat dantelura unui timbru, în scopul evaluării fineţii mărcii poştale, purtând denumirea de *odontometru,* în arta interpretării muzicale se utilizează categoriile estetice. Dintre acestea, *sublimul* este cel ce ar putea fi atribuit manierei de a cânta a lui Joshua Bell. Cât despre Sam Haywood: montura în care 'radiază' briliantul sonor al viorii, nu ar fi completă fără vălul său de aur pianistic. Cei doi artişti alcătuiesc un *Duo* excepţional. Sam Haywood aplică tehnici pianistice în care sunetul este emis prin atacarea clapei de la foarte mică distanţă. Deşi cânta cu pianul având capacul cutiei de rezonanţă complet deschis, intensitatea armoniilor nu acoperea vioara. Are o precizie de ceasornicar elveţian în atacul şi încheierea fiecărui sunet şi o tehnică a pedalizării foarte rafinată. Sunetul era 'îmbrăcat' complet, adaptat stilului şi momentului expresiv.



Sonata nr. 32 pentru vioară şi pian în Si bemol major, K.V. 454 a deschis seara muzicală de neuitat. Una dintre curiozităţile acestei sonate este faptul că Mozart a scris iniţial doar partitura viorii. La prima audiţie, însuşi compozitorul a cântat însă din memorie partea de pian.

Joshua Bell are o manieră aparte de a cânta. El îşi potenţează tonusul muscular al mâinilor printr-o 'mulare' gestică a *auftakt*-ului mut pe *tempo*-ul imaginat; totul era astfel în concordanţă cu forţa necesară declanşării discursului muzical. De pildă, în *Lento,* prima parte, acel *sextacord* al tonicii placat în *forte* era pregătit printr-o mişcare în sus (amplă şi rapidă) pe deasupra corzilor. Interesant era că acest gest viza deopotrivă sincronizarea cu pianul, stabilirea vitezei active a trăsăturii de arcuş, în jos, şi în fine, captarea atenţiei publicului. Câtă putere de transformare a stării de fermitate a afirmaţiei în sensibilul motiv ce urma în *piano*! Joshua Bell timbrează sunetul său de parcă ar cânta din voce. Trăsătura de arcuş, când uşoară ca un fulg, când tăioasă ca o seceră, are similitudini cu respiraţia umană. De aici, punctuaţia pe care o aplică frazei muzicale capătă o naturaleţe uimitoare. Oare nu folosim sistemul zecimal, fiindcă avem zece degete la cele două mâini? Violonistul este un magician al comunicării artistice. Ştie să acumuleze tensiunea pe un singur sunet, arcuşul său înaintând atât de încet încât lungimea sa se amplifică ireal. Admiram acele grupete, realizate prin estompare dinamică, identic la pian şi la vioară. *Stradivarius*-ul *Gibson ex-Huberman* (1713), aflat în mâna lui Joshua Bell îşi dezvăluia paleta coloristică, precum un păun care îşi deschide evantaiul penajului. Alături de calitatea sunetului, eleganţa discursului era fundamentată pe o agogică severă, clasică, unde constanţa *tempo*-ului era suverană. Orice subliniere a vreunui sub-motiv se înfăptuia timbral şi dinamic, fără a afecta pulsaţia. După *Largo*-ul introductiv, tema boltită a *Allegro*-ului răsuna la unison: un motiv cantabil, conţinând trilul ca ornament şi un altul contrastant prin pregnanţa lui ritmică. Sunetele dantelate picurau egal, la intervalul armonic de terţă, urmând forma arcuită a melodiei. Acum încerc să-mi amintesc câteva detalii, însă în sala de concert totul era muzică, iar intenţia 'disecţiei' era alungată de bucuria interpretării la cote foarte înalte. Melopeea *Andante*-lui*,* senină, era expusă cu simplitate, dar cu mare expresivitate. Acele *sforzando*-uri discrete ca nişte suspine reţinute erau atât de cizelat construite, fără a depăşi planul dinamic *piano.* Toate interogaţiile, urmate simetric de răspunsuri, confereau (în interpretarea celor doi instrumentişti) un mare echilibru psihic. Constatai că orice labirint are totuşi o ieşire, iar Joshua Bell te conducea prin el fără urmă de exasperare, ci mai degrabă admirând. Îţi arăta frumuseţea travaliului motivic şi al substanţei muzicale plăsmuite de Mozart. În finalul sonatei, *Allegretto,* simţeai uneori prezenţa unor personaje din operele sale.

A urmat dramatica *Sonată nr. 7 în do minor* op. 30 nr. 2 de Ludwig van Beethoven. Se distingea cu totul alt stil aici, recognoscibil mai ales prin adâncimea ideilor, prin contrastele uriaşe între ideile muzicale ce se confruntă, prin acele falii ale planului dinamic (*fortepiano*), ori prin pauzele generale, expresie a îngheţării temporalităţii, apoi prin suprapunctările ritmice, calitatea sonoră mai profundă, exteriorizările

vădite ale sentimentelor (răbufniri) şi *diminuendo*-urile pe gamele cromatice descendente. A fost o imensă încleştare între vioară şi pian. Concluziile gândite în manieră simfonică erau cântate senzațional. Minunat realizate erau acele *crescendo*-uri terminate în *subito piano* (tipic beethoveniene). Susținerea sunetului conferea cursivitate fluxului melodic (cu articulări interioare ce nu afectează linia mare a frazei). În partea mediană, *Adagio cantabile, lourée*-ul era folosit cu o dozare măiestrită şi cu o precizie deosebită. Variațiunile ofereau momente de virtuozitate pianistică (articulări rapide ale unei game în septolete de osutădouăzecioptimi). *Scherzo*-ul a adus o mare schimbare. Caracterul cvasi-marțial, ritmat al muzicii era obținut prin atacul ferm, scurtarea duratelor şi retezarea încheierilor. Cu mult farmec era executată succesiunea accentelor din doi în doi timpi, în măsură ternară. Scurtimea apogiaturilor aducea un aer de voioşie tinerească. Cu câtă abilitate suprapuneau cei doi interpreți în *Trio* diviziunile normale cu cele excepționale! Totul suna vălurit datorită trioletelor de la mâna dreaptă la pian. Finalul, *Allegro,* în *alla breve,* a fost interpretat cu o mare virtuozitate. Impresionant *crescendo*-ul din debutul mişcării, acolo unde pianul, în efortul de a mări tensiunea, primeşte întăriri, prin intervenția decalată cu două măsuri a viorii. Acest moment, perfect intuit de interpreți, derivă din gândirea simfonică a lui Beethoven. Cei doi interpreți îşi coordonau elanul pe *legato*-urile cu formule contratimpate, într-o goană neliniştită. O acuratețe a intonației cum rareori se poate auzi la un violonist, contribuia la frumusețea expresiei. Față de alți interpreți, Joshua Bell modelează *martellato*-ul într-un chip rotund, delimitând atacurile accentuate din mers, fără a opri complet trăsătura de arcuş, ceea ce conferă o cursivitate deosebită şi o calitate asemănătoare *staccato*-ului pianului. Iar acest mimetism este benefic *duo*-ului. Logica aplicată alegerii zonei de arcuş în care realizează dinamica este infailibilă (*forte* la talon, *piano* la vârf, *mezzopiano* la mijloc). Lejeritatea mânuirii arcuşului derivă din viteza mare şi presiunea moderată aplicată, dar şi din inteligenta modificare a înclinării baghetei către tastiera viorii.



Sonata pentru vioară şi pian în sol de Maurice Ravel, cântată în partea a doua a recitalului, a schimbat complet atmosfera. După prima mişcare cu aluzii baroce, desfăşurată într-un tempo alert, a urmat *Blues*-ul cu adierea lui de *jazz,* conținând armonii cu *Blues Notes.* Toate inflexiunile melodice ale viorii erau realizate cu un desăvârşit bun-gust, amintind de muzica lui George Gershwin (*Rapsodia Albastră*). *Glissando*-ul, *vibrato*-ul, filajul rapid de sunet, *pizzicato*-ul acordic, imitând *banjo*-ul, toate erau săvârşite cu rafinament şi distincție. Aici se simțea Joshua Bell în apele sale teritoriale, desigur datorită apartenenței sale la stilul interpretativ american.

Perpetuum mobile, care a încheiat sonata raveliană, era cântat cu o virtuozitate paganiniană. Toate temele din părțile precedente răsăreau la pian ca nişte insule, iar şuvoiul şaisprezecimilor viorii se desfăşura fără întrerupere, ici-colo accente scurte marcau schimbările de registru.

În încheierea recitalului său, Joshua Bell a interpretat două piese de caracter aparținând stilului romantic: *Meditație* din *Amintiri dintr-un loc drag* op. 42 de Piotr Ilici Ceaikovski şi *Introducere şi Tarantella* op. 43 de Sarasate. Velocitatea pe care violonistul o etala în *Tarantella* era impresionantă. În şirul de *spiccato* al viorii parcă vedeai ritualul de exorcizare grec (Dionysos şi Apollo). Pasaje extrem de dificile sub aspect tehnic, conținând salturi de octavă, duble coarde, *bariolaj*, *flageolete, pizzicato cu mâna stângă,* păreau un fleac în interpretarea lui Joshua Bell.

La cererea publicului, fiindcă ne aflăm în *Anul comemorativ Chopin*, Joshua Bell şi Sam Haywood au interpretat *Nocturna în do# minor* de Frédéric Chopin, într-o transcripție pentru vioară şi pian a violonistului Nathan Milstein.

De altfel, această splendidă *Nocturnă* - un opus postum al marelui pianist şi compozitor polonez - a fost utilizată, în versiune originală pentru pian, în filmul artistic *Pianistul* (2002), în regia lui Roman Polansky, peliculă care a obținut trei premii *Oscar*.

Joshua Bell ştie să construiască sunetul într-un mod unic. Sunetul său pare uneori un jar asupra căruia aripa unui înger fâlfâie, ințețindu-i arderea. El alege coarda unde poate pune în valoare la maximum cantabilitatea. Experiența sa de a înregistra se observă în grija pe care o are în a evita orice zgomot, orice trântitură ori depăşire a calității de sunet muzical. Şi toate acestea fără a pierde din spontaneitate. El este un adevărat coregraf al sunetelor. Prin mişcarea vibrațiilor creează forme palpabile auditive în spațiul sălii de concert.

Sonata a treia,

pentru orchestră

Marcel FRANDEŞ

Doi muzicieni din Republica Moldova au fost oaspeţii Filarmonicii „G. Enescu" din Bucureşti, în 4 febr. 2010: dirijorul Valentin Doni şi violonistul Ilian Gârneţ. Ei au susţinut un program deosebit de atractiv: Enescu, Waxman şi Bizet.

Dirijorul, interpretul şi compozitorul Valentin Doni s-a născut în 1955 la Chiţcani, Teleneşti, în Republica Moldova. A studiat la Consevatorul *Gavriil Musicescu* din Chişinău compoziţia cu Paul Rivilis şi dirijatul cu I. Alterman. S-a perfecţionat în Franţa iar din anul 1991 a fost numit dirijor al Orchestrei Filarmonicii Naţionale din Republica Moldova. În prezent el este dirijor permanent la Orchestra Filarmonicii *Mihail Jora* din Bacău.

Solistul serii, tânărul violonist Ilian Gârneţ, s-a născut la Sankt Petersburg în 1983, într-o familie de artişti (tatăl, Eugen - maestru coregraf, mama, Margareta - pianistă). Studiile le-a făcut la Chişinău, apoi s-a perfecţionat la Academia de Muzică din Helsinki şi a urmat cursuri de măiestrie cu Yehudi Menuhin, Valeri Spivakov, Viktor Pikaizen şi Şerban Lupu. Ilian Gârneţ a câştigat numeroase premii la concursuri precum: *Reine Elizabeth*, *Henryk Wieniawsky*, *David Oistrach*, *Tibor Varga*, *Nuri Iyicil*, *Kloster Schönthal*, *Astana*, Kazahstan, *etc*.

La Bucureşti, violonistul Ilian Gârneţ a interpretat *Sonata nr. 3 pentru pian şi vioară, «în caracter popular românesc»*, op. 25 de George Enescu, în aranjamentul pentru orchestră al lui Valentin Doni. El a entuziasmat publicul printr-o sensibilă şi autentică înfăţişare muzicală a capodoperei enesciene. Modul în care construieşte sunetul Ilian Gârneţ este unul ce provine din sentimentul dorului. Artistul intuieşte „aspiraţia spre Fiinţă - tema fundamentală a artei enesciene" (Marin Marian). Prin procedee quasi vocale - acele iniţieri ale atacului voit nedesluşit, cu un fin acordaj al înălţimii sunetului (*portamento* rafinat), violonistul contura mâhnirea ori jalea, cu o sinceritate cuceritoare. Timbrul viorii sale era adaptat minunat pentru a reda cât mai viu sursa psihologică a muzicii interpretate (nostalgicul, aspiraţia spre statornicie pe plai, reperarea luminii, oniricul imponderabil, lumea insectelor şi a păsărilor). Violonistul a transpus minuţiozitatea scriiturii enesciene în semnul sonor, făcând compatibile contemplaţia şi acţiunea. Toate microtoniile erau intonări pline de culoare, imitând stilul lăutăresc. Splendid s-a auzit acea depănare a *cântecului lung,* în *flageolete*, imitând sunetul de fluier, în partea mediană. Chiuiturile şi alte onomatopee proprii *stilului oiseaux,* folosirea *lourée*-ului, toate aceste rafinamente s-au regăsit în interpretarea lui Ilian Gârneţ.

Orchestraţia inspirată a conferit o dimensiune nouă muzicii. Dacă în deschiderea primei părţi, *Moderato malinconico,* timbrul pianului a fost păstrat, în introducerea celei de-a doua mişcări, *Andante sostenuto e misterioso*, acele bătăi de toacă în cvintolete, au fost date harpei.

Aparent, în unele zone culminante, instrumentaţia era copleşitoare, însă ţinând cont de intenţia compozitorului (este vorba de o sonată pentru **pian** şi vioară) imaginea sonoră globală era de fapt chibzuit echilibrată. În transcripţia lui Valentin Doni este utilizat un amplu aparat orchestral ce cuprinde o serie de instrumente (piculină clarinet bas, contrafagot, tubă, clopote, tobă mare, harpă), care au menirea de a diversifica discursul coloristic, ţinând cont de caracterul popular românesc. Totodată, sub aspect tehnic, este logică utilizarea procedeului dublării vocii soliste (octave, duble coarde) în momente dramatice, precum finalul părţii a treia, *Allegro con brio, ma non troppo mosso*.

În *Fantezia Carmen pentru vioară şi orchestră* de Franz Waxman, violonistul serii şi-a arătat virtuozitatea în pasagiile de dificultate extremă. Totuşi, alegerea *tempo*-ului anumitor variaţiuni şi lipsa pregnanţei accentelor nu au fost favorabile relevării caracterului pasional al personajului.



La cererea publicului, violonistul Ilian Gârneţ a interpretat *Hora staccato* de Grigoraş Dinicu, bucurându-se de multe aplauze.

Suitele pentru orchestră de Georges Bizet, după drama *Arlesiana* de Alphonse Daudet, au beneficiat de o interpretare ce a redat cu autenticitate melodismul, fastul şi temperamentul. Deosebit de frumos a sunat menuetul flautului cu acompaniament de harpă. Iar momentul *Farandola* a avut tensiunea unui adevărat final de suită. Dirijorul Valentin Doni a urmărit cu multă atenţie echilibrarea dinamică a compartimentelor ansamblului orchestral. Colaborarea sa cu solistul serii, cu orchestra simfonică, gestica elocventă şi respectul pentru textul partiturilor au lăsat o impresie foarte bună.

O seară muzicală ce te face să iubeşti viaţa şi să vrei să fii mai puţin sofisticat.

Montări ciudate şi distribuţii “mari”

la Staatsoper München

Orice vizită la Staatsoper München înseamnă, de multă vreme, întâlnirea cu nume mari ale scenei lirice mondiale, dar şi cu montări marcate de un modernism mergând adesea până la “recitirea” partiturilor celebre, plasate fie în contemporaneitate, fie în spaţii ciudate şi atipice.

În toamnă am trăit experienţa noii montări a operei mozartiene *Don Giovanni* în care s-au amestecat personaje dezbrăcate, secvenţe “picante”, hălci de carne, “containere” şi alte ciudăţenii, dar şi soliste discutabile sau artişti excepţionali precum Marius Kwiecien, Alexis Esposito sau bas-baritonul Levente Molnar (din Harghita) alături de soprana Laura Tătulescu, debutând cu mult succes în Zerlina – de departe cea mai bună interpretă a producţiei -, sub bagheta renumitului Kent Nagano, contestat însă vehement la final, asemeni regizorului Stefan Kimmigs.

Iar acum am urmărit alte două spectacole surprinzătoare. *Aida* de Verdi, derulată într-un decor alb, compact ca o cazarmă, cu uşi şi intrânduri divers utilizate, “turnanta” determinând trecerea de la un tablou la altul, cu costume negre (amintind de samurai) pentru preoţii care poartă la brâu hangere şi cu cele în alb, completate cu platoşe aurite pentru restul personajelor, cu mult sânge (în scena finală, Aida “îşi taie venele”, gest pe care îl face şi Radames la căderea cortinei) şi cu o mişcare scenică banală, pe care majoritatea soliştilor au anulat-o aproape total.


Laura Tătulescu

O distribuţie fastuoasă (ca nume) a alăturat o soprană cu glas fenomenal – Hui He, expresivă vocal dar deloc în plan scenic, o mezzosoprană excelentă – Ildiko Komlosi, pe care am preferat-o cu mult în versiunea de la Scala (poate şi pentru că acolo montarea lui Zeffirelli determina o implicare reală), un tenor vestit – Salvatore Licitra, care şi de această dată m-a dezamăgit, pentru că, în afară de sunete “în forţă” şi o atitudine stângace, a ratat şi culminaţia ariei (încercând probabil un “efect” neferict) şi s-a încurcat în terţetul din actul III, un bariton cunoscut (şi) nouă – Lado Ataneli, căruia rolul Amonasro îi convine pentru că îşi poate etala frumuseţea glasului… permanent în forte, doi başi “ai casei” foarte interesanţi – Kenneth Roberson, impunător în Ramfis, dar cam liric, şi Christian Van Horn – incisiv Rege, cu un glas întunecat poate mai adecvat pentru Marele preot (purtând coturni în tabloul *Triumfal*, asemeni lui Amneris), soprana Angela Brower apărând (la propriu) în Marea Preoteasă, un cor mediocru (am dus dorul… celui condus de maestrul Olariu la ONB), iar la pupitru, Daniele Callegari, permanent în urma vocilor, determinând o “defazare” agasantă de-a lungul întregului spectacol care, privit în ansamblu, nu a avut nici anvergura, nici atmosfera cerută de partitură, mişcarea pe orizontală, lumina difuză, combinaţia alb-negru determinând mai degrabă o senzaţie lugubră. Şi totuşi, la final, ovaţiile au copleşit interpreţii (chiar şi pe cei care… mă aşteptam să fie huiduiţi)…

În seara următoare, *Elixirul dragostei* de Donizetti a propus o viziune plasată… niciunde, dar simpatică, chiar trăznită, Dulcamara sosind cu un balon imens care scoate flăcări şi se luminează ca la circ, soldaţii fiind murdari şi beţi, un stop-cadru de efect, în contre-jour, atrăgând la ridicarea cortinei, totul având multă vervă, mai ales datorită interpreţilor; pentru că renumitul bariton Ambrogio Maestri este un… maestru al expresiei, al umorului inteligent, devenind pur şi simplu Dulcamara, cuceritor şi cu glas impresionant, plin de poante şi accente amuzante, tenorul Dmitry Krochak (anunţând că este bolnav) s-a “răsfăţat” făcând risipă de glas şi performanţă tehnică, supralicitând chiar spre deliciul publicului, baritonul Fabio Maria Capitanucci a creat un Belcore uşor grobian dar fără a “îngroşa”, cântând minunat, până şi Gianetta beneficiind de evoluţia tinerei Tara Erraught, nostimă şi cu o voce superbă de… mezzo, alături de… debutanta Laura Tătulescu, apariţia sa în Adina marcând astfel abordarea unui repertoriu cu totul nou faţă de cel în care s-a impus la Viena, Los Angeles şi München; chiar dacă glasul său s-a “împlinit”, anunţând trecerea la roluri de altă factură, a reuşit pariul cu sine, rezolvând cu siguranţă dificilele pasaje, acutele şi coloratura ingrată, prezenţa sa scenică şi charisma ce o caracterizează asigurându-i şi conturarea personajului cu farmec, jucându-se credibil în relaţia cu partenerii (în special în duetul cu Dulcamara), într-un personaj care i se potriveşte ca temperament şi expresie. Deloc întâmplător, finalul a adus aplauze entuziaste, soprana noastră – foarte apreciată şi iubită – fiind întâmpinată cu ovaţii şi cu bătăi din picioare (ceea ce la publicul german se întâmplă rar), însuşi directorul teatrului declarând apoi că a depăşit toate aşteptările, Laura Tătulescu fiind tot mai dezinvoltă şi mai cuceritoare într-un rol care, alături de Suzana, Despina, Gretel, Marzelina (din *Fidelio*), Lauretta etc., îi asigură succesul constant pe oricare din marile scene unde a evoluat, afirmându-se, în doar patru ani de carieră, în top-ul tinerilor noştri unanim aplaudaţi nu doar de public, ci şi de presa care, din prima clipă, i-a apreciat superlativ calitatea timbrului generos, frazarea elegantă, trăirea ardentă şi apariţia scenică plină de farmec, perfect adecvată fiecărei eroine pe care o întrupează.

Anca FLOREA

Dramaturgie muzicală

în opera lui Chopin

Am preluat în mod intenționat titlul Ninei Vieru, deoarece conține calitatea semantică de a caracteriza seara Chopin oferită de pianista Dana Borşan pe 19 mai în Studioul de Concerte „Mihail Jora".

Programul a fost prefațat de *Nocturna în do minor op. 48*, ca un *motto* al evenimentului. Primele fraze ne-au introdus într-o lume a melancoliei prin sonorități diafane venite, parcă, de departe. Efectul lor ni l-a evocat de la bun început pe Chopin pianistul, al cărui sunet tandru şi transparent cerea să fie primit nu doar cu auzul, ci să pătrundă în întreaga ființă .

În continuare, *Impromptu în fa diez major op. 36* s-a conturat ca un poem al luminii, plin de gingăşie. Spontaneitatea, suplețea desenului melodic s-au desfăşurat pe fondul unui admirabil balans natural al pulsației ritmice. S-a conturat astfel un adevărat model de complementaritate între arabescul grațios şi rostirea clară a liniilor melodice ample, generoase, între elementul fulgurant efemer şi cel care dă stabilitate întregului.

Cu *Balada a doua în fa major op. 38*, lucrare admirată odinioară de Schumann, am pătruns pe teritoriul marilor contraste dramatice. Artista a subliniat şi a susținut cu forță de convingere contrastele de conținut, conferind o amplitudine excepțională conflictului dintre episoadele furtunoase şi cele plane, de expresie intimă, conflict pe care-l rezolvă prin împăcare şi resemnare în concluzia finală.

Cel de al treilea *Scherzo, în do diez minor, op. 39* ne-a condus cu o treaptă mai sus în lumea dezbaterilor dramatice. Stranietatea primelor măsuri a făcut loc luptei acerbe cu aspect polifonic, acumulând tensiunea, arcuind dinamic linia discursului, pentru a reveni apoi la neliniştea tenebroasă de la început. Față de aceste evenimente s-au situat în contrast total aparițiile succesive ale aşa numitului coral al îngerilor, comentat parcă de figurațiile ce l-au completat de fiecare dată. Memoria afectivă a ascultătorului a reținut ca pe o întâmplare de neuitat expunerea coralului în tonalitate minoră. Dezbrăcată de haina solemnă pe care o purtase, tema astfel transfigurată a sunat spectral, ascetic şi misterios. Finalul lucrării a apărut ca o amplă perorație conducând inevitabil spre punctul paroxistic rezolvat în tonalitate majoră.

Prin *Impromptu nr. 1 în la bemol major op. 29*, artista a realizat un contrast frapant de atmosferă față de piesele precedente şi față de ceea ce avea să urmeze. Atitudinea delicată, expunerea plină de eleganță a acestei mici bijuterii au adus o clipă de înseninare atât de necesară în



contextul încărcat de gravitate al întregului recital.

Balada a treia în la bemol major op. 47 a căpătat o pregnanță excepțională prin felul în care cele două teme au crescut treptat din atmosfera de blândețe tainică, subtilă şi s-au metamorfozat în personaje ale unei drame pasionale devastatoare. Fiecare frază, fiecare episod a vorbit într-o limbă clară, directă, pe deplin convingătoare.

Poloneza în la bemol major op. 53, lucrare cu caracter solemn, care exprimă fondul de mândrie şi cutezanță al acestui popor, a fost redată sonor cu specială înțelegere muzicală. Discursul liber ca expresie s-a conturat pe fundalul formulei fixe a ritmului de poloneză. Din acest dualism între libertate şi rigoare s-a născut o tensiune extrem de interesantă aflată la antipodul interpretărilor „militarizate" ale lucrării, pe care le auzim de obicei.

Fără îndoială, piesa de rezistență a recitalului a fost *Sonata a doua în si bemol minor op. 35*. Piatră fundamentală a creației chopiniene, operă tragică de o extremă economie a structurii, construită în jurul celebrului marş funebru, sonata aceasta poate fi citită ca o reprezentare a diferitelor înfățişări ale morții. Creația sonoră a Danei Borşan a avut palpitul precipitat al suferinței în prima parte, avântul impetuos în contrast cu melodia visătoare ca un vals trist din Scherzo, cadența inexorabilă a marşului funebru sacadat, obsesiv, potențat prin contrast de melodia cutremurătoare a trioului central în tonalitatea majoră omonimă. Ne oprim o clipă aici, ca să remarcăm atmosfera ieşită din timp şi spațiu, dimensiunea transcedentală pe care artista le-a imprimat episodului, devenit prin aceasta momentul de grație al întregii seri. Cele patru pagini ale finalului s-au consumat ca o năprasnică furtună, încheind halucinant, în tensiune maximă, sonata şi recitalul.

Ca martoră a unei seri muzicale memorabile, se cuvine să formulez câteva idei ce se impun. Dana Borşan se află într-un moment de apogeu. Ea stăpâneşte pianul într-un mod care-i îngăduie să modeleze materia sonoră ca pe o plastilină. Din această pastă informă creatoarea construieşte cu măiestrie ceea ce îi dictează gândirea muzicală şi lumea sa afectivă. Pianul nu mai are secrete, răspunde prompt, ca un servitor supus, celor mai fine intenții şi deopotrivă solicitărilor celor mai intense. Toate felurile de tuşeu şi de tehnică îi sunt accesibile artistei, care le utilizează cu adecvare stilistică deplină. Pedalizarea e un adevărat miracol de inventivitate. La nivelul amănuntelor de meşteşug instrumental, totul se află pus la locul potrivit, nimic nu lipseşte şi nimic nu-i de prisos. De aceea, există un spațiu larg pentru preocupările de concepție. Prin însuşi felul în care şi-a construit acest program, prin ordinea de succesiune a lucrărilor, care au fost cântate într-o continuitate admirabilă, într-un unic „bloc sonor", fără pauză, solista ne-a propus o dramaturgie *sui generis*, din care a rezultat un spectacol viu, încărcat de semnificații. Dana Borşan e unul dintre acei puțini interpreți care formulează probleme, dau de gândit, invitând auditoriul la implicare totală. Discursul său, epurat de orice intenție gratuită de a face plăcere, e o confruntare curajoasă cu partiturile, cu istoria interpretării lor, cu tradițiile bine înrădăcinate în timp asupra diferitelor stiluri de a cânta muzica lui Chopin. În acest fel, la nivelul select, rafinat al artei pianului, din perspectiva înaltă a sensurilor ultime, Dana Borşan configurează un concept propriu, original şi autentic, rafinat şi uman în cea mai directă formă de exprimare, o viziune personală asupra artei chopiniene.

Lavinia COMAN

Marin Constantin

aniversat la 85 de ani

Vă rog să-mi permiteți ca, în debutul acestei scurte alocuțiuni, să evoc o idee pe care marele compozitor român Anatol Vieru o enunță la începutul anilor `70 într-una din interesantele sale comunicări făcute la acea vreme: maestrul Vieru avansa ipoteza celor două tipuri fundamentale de muzicieni-creatori, doi poli între care sigur că puteau apare multe trepte intermediare. Aceste "extreme" erau reprezentate, pe de-o parte de creatorul de sinteză, ataşat tradiției, poate în uşoară discordanță cu contemporaneitatea pe care, chiar dacă nu o refuză, nu-i urmează sugestiile preferând chintesența marilor valori ale trecutului pe care le reuneşte în mod genial. Exemplele furnizate, cât se poate de edificatoare, erau Johann Sebastian Bach şi Johannes Brahms.

Pe de altă parte, creatorul avangardist, cel care aparent neagă (sau rupe) cu trecutul, cel preocupat numai de viitor, trasând direcții, linii de evoluție, propunând estetici noi, mijloace muzicale noi, limbaje sonore originale. Şi aici erau două nume semnificative: Franz Liszt, cel care nu a revoluționat doar pianistica, dar şi discursul armonic, conceptele formelor arhitectonice, percepția muzicii naționale. Alături de el, Claude Debussy, primul compozitor modern, punctul de la care muzica avea să urmeze altă cale decât până la el.



Mărturisesc că, fascinant de simplitatea, dar şi de profunzimea ideii lui Vieru, am rămas oarecum prizonierul ei încercând să clasific muzicienii după aceste principii. Pe cei mari, importanți – evident! Şi am ajuns la Marin Constantin. Aici, admit că, uitându-mă în urmă, la această fascinantă carieră care poartă numele de Marin Constantin şi Madrigalul său, am rămas nedumerit. De ce?

Cum a plecat Madrigalul Maestrului!? Aşa cum îi spune şi numele: cu privirea întoarsă către trecut realizând o extraordinară sinteză interpretativă a unor vechi tezaure muzicale aproape părăsite de lumea celei de-a doua jumătăți a veacului XX.

Şi ce sinteză, ce idei materializate în sonorități şi frazări unice inconfundabile! Nu întâmplător, Maestrul Marin Constantin uimeşte Mapamondul cu Madrigalul şi Madrigalele sale! O muzică venită din negura vremurilor îşi găseşte după secole, o împlinire la care probabil nici Machault, Claude le Jeune, Palestrina, Lassus sau Morley nu visaseră. Au aşteptat sute de ani pentru a fi descoperiți de Marin Constantin. Şi când lucrările mergeau "ca de la sine", succesul era imens şi binemeritat, iată că Maestrul îşi întoarce fața cu 180 grade! Muzică contemporană, muzică nouă, deschizătoare de drumuri, uneori cu tentă experimentală. Ce schimbare! Şi făcută nu doar formal, ci cu pasiune, şi o aplicație cu un perfecționalism şi o minuțiozitate ieşită din comun. Sonoritățile sunt cu totul altele, corul pare a fi "altul", partiturile sunt deseori scrise altfel! Rezultatul va fi însă acelaşi cu cel obținut cu Monteverdi sau Hassler, adică superlativ. Şi atunci mi-am pus întrebarea firească: cărei categorii de muzicieni aparține Marin Constantin?! Pentru ca răspunsul să fie şi mai dificil, Maestrul Madrigalului abordează şi vechea cântare bizantină, şi repertoriul românesc clasic, şi repertoriul universal clasic sau romantic, a cappella, în versiune vocal-simfonică sau alături de grupuri camerale instrumentale. Răspunsul?!

Probabil o a treia categorie cu care cred că şi Anatol Vieru ar fi fost de acord: Homo Universalis sau altfel spus, Spiritul Renaşterii redevine în secolul XX. Sau poate, şi mai simplu, Maestrul Marin Constantin se rupe de clasificări, de încadrări, de etichetări şi se înscrie într-o categorie unică numită simplu, printr-un binom, Madrigal Constantin.

Să-i dea Dumnezeu multă sănătate astăzi, de Sfântul Constantin, să ne bucure cu spiritul său de mare muzician cât mai mult timp de acum încolo lăsându-ne să ne spargem capetele zadarnic pentru a înțelege în ce categorie de muzicieni trebuie să-l încadrăm.

Noi sigur nu vom reuşi iar Maestrul, zâmbind superior, ne va şopti la un moment dat cheia de înțelegere: „Muzica"! Şi cu asta ne va fi spus tot, aşa cum a făcut-o întotdeauna prin muzica pe care ne-a dăruit-o. LA MULȚI ANI, MAESTRE!

Dan BUCIU

125 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cuclin

Ion BÂRSAN

După Bogdan Petriceicu Haşdeu şi Constantin Stere, am putea considera că Dimitrie Cuclin este al treilea creator titanic pe care l-a dat Basarabia culturii româneşti.

Tatăl său, Constantin Cuclin, s-a născut la Ismail, ajungând împreună cu alți cărturari, în 1878 la Galați, în urma retrocedării celor trei județe (Ismail, Bolgrad şi Cahul) Rusiei țariste.

În noua urbe de reşedință devine profesor de muzică şi se căsătoreşte cu Minodora Pavel, fiica unui meşteşugar ai cărui înaintaşi proveneau din comuna Pechea, a Moldovei de Jos. Familia aduce pe lume un singur fiu: pe Dimitrie – viitorul mare muzician, filosof şi scriitor. La Galați, copilul urmează şcoala primară şi Liceul "Vasile Alecsandri" unde printre colegii de clasă îl are pe Constantin Budeanu, premiant întâi în cei şapte ani ai studiilor secundare, viitorul mare savant în domeniul electrotehnicii, profesor la Politehnică şi membru al Academiei Române (1886-1959).

La absolvire, intenționează să urmeze literele şi filosofia, pe care le va părăsi curând în favoarea muzicii, însă le va şi exersa, de acum înainte, întreaga viață.

Ce a învățat de la dascălii săi întru muzică aflăm din textul conferinței „Confesiuni despre concepția şi activitatea mea pentru cauza artei": „Moştenisem de la tatăl meu un bun simț al exprimării muzicale; apoi, la Bucureşti, de la Kiriac, necesitatea legilor elementare; de la Castaldi, legile arhitecturii; şi, în sfârşit, la Paris, de la Widor, sensul psihologic al muzicii, iar de la Vincent d'Indy, sublima imperiozitate a eticului muzical; după toate acestea urma, în 1919 să fiu numit la Conservatorul din Bucureşti, profesor de istorie a muzicii şi estetică muzicală…"

Între 1914 şi 1916 este violinist în Orchestra Operei din Bucureşti sub conducerea lui Egizio Massini. Deşi scutit de armată, este evacuat la Iaşi împreună cu tot personalul Serviciului de cenzură a corespondenței, unde fusese repartizat, slujindu-şi astfel țara în momentele ei de răscruce, cu devotament şi abnegație. În timpul refugiului la Iaşi face parte ca violonist din Orchestra Filarmonicii locale, alcătuită şi condusă de către George Enescu, formație cu care a susținut numeroase concerte de binefacere.



După Războiul de Reîntregire a Neamului suplineşte – la Catedra de armonie, contrapunct şi fugă – pe Alfonso Castaldi, printre primii studenți ai lui Cuclin numărându-se Alexandru Bogza, Marcel Mihalovici şi Theodor Rogalski.

În 1919 este numit profesor de istoria muzicii şi estetică muzicală la Conservatorul din Bucureşti. În 1921, Corul de elită al Operei Române din Capitală îi cântă în concert câteva compoziții religioase: *Crezul*, *Psalmul 100* şi *Isus înaintea morții*; concertul se va repeta, după un an, la Atheneul Român.

Faptul că i se respinge de către comisia *ad hoc* punerea în scenă a operei sale *Agamemnon*, ca şi greşita înțelegere, în mediul compozitorilor noştri, a utilizării cântecului popular românesc în creația cultă, îl determină să plece în 1922, împreună cu soția sa, Zoe Cuclin (pictoriță de real talent şi maestră în arte decorative), în America, unde cei doi vor rămâne până în 1930.

În America funcționează ca profesor între 1924-1930, întâi la *City Conservatory of Music*, încredințându-i-se departamentul de vioară şi istoria muzicii, apoi la *Brooklyn College of Music*, prima catedră. Aici susține unele concerte cu lucrări din literatura clasică a viorii, mult apreciate în *Musical Courier*, revista care i-a recunoscut şi valoarea **Esteticii Muzicale**.

Reîntors în patrie, ministrul instrucțiunii, N. Costăchescu, reînființează pentru el – după unele tribulații – catedra de estetică, contrapunct, fugă şi forme, pe care Cuclin o organizează având şi inițiativa unui curs de compoziție la Academia Regală de Muzică. Va rămâne în învățământul muzical bucureştean ca dascăl universitar pentru disciplinele amintite până în anul 1948, când, precum mulți alții – printre care Blaga şi Călinescu – este silit să-l părăsească (el, prin pensionare).

În 1950, fiind prins că a ascultat liturghia catolică de Bach, la o audiție la Biblioteca Legației Engleze, este arestat şi trimis la Canal. Urmează o relativă reabilitare în anii 1954-1955, când i se tipăreşte *Simfonia a IX-a în do diez minor* (pe teme populare româneşti) şi primeşte distincțiile: *Ordinul Muncii clasa I*, precum şi *Laureat al Premiului de Stat* pentru *Simfonia a XIV-a în mi minor*, care îi este şi ea achiziționată, respectiv tipărită ceva mai târziu.

În cele din urmă decenii de viață, compozitorul a fost prezent în sălile de concerte la intervale rare cu câte o creație simfonică ori de altă natură, bucurându-se întotdeauna de succes; de asemenea, i s-au publicat unele poezii în limba română, aforisme şi interviuri, ori a ținut conferințe la Dalles şi la Casa Oamenilor de Ştiință a Academiei.

Cuclin se stinge din viață la venerabila vârstă de aproape 93 de ani (la 7 februarie 1978). În pofida marilor şi nenumăratelor adversități pe care le-a întâmpinat cât a trăit, el s-a considerat, totuşi, după propria mărturisire, fericit!

Întinerirea Raimondei

Doina MOGA

Deşi nu sunt un fan al tandemului Glazunov-Raimonda, văzând acest spectacol în regia lui Valentin Barteş şi dansat de compania Teatrului de Balet din Sibiu, am avut o reală bucurie de a mă fi aflat la dubla lui premieră din serile de 17 şi 18 mai.



Spun asta nu numai pentru că admir, fără rezerve colectivul respectiv, care la nici 20 de luni de existență, a surclasat zeci de ani de experiență, care în cazul altor companii de gen, au fost necesari pentru a trezi interesul, dar şi pentru că în acest timp a dobândit omogenitate, acuratețe, armonie, virtuozitate, expresivitate, plăcerea de a dansa şi pe alocuri, chiar de a trece rampa, molipsind cu entuziasmul şi carisma lor, toți privitorii, indiferent de segmentul de vârstă şi preocupări cărora le aparțin.

Se ştie că publicul sibian este avizat în muzică, teatru şi pictură, de lungă şi mare tradiție aici, dar în arta dansului cult şi-a început „educația” odată cu apariția Teatrului de Balet. De atunci, s-a format, a crescut, s-a profesionalizat chiar dacă încă timid, o dată cu el, realizând o simbioză, imposibil de imaginat cu doi ani în urmă, ce dă spectacolelor acel magic, aparte, exotic şi personalizat. Încă mă miră, deşi nu ar trebui. Şi îmi place nespus. De aceea privesc fiecare premieră (7) sau gală (2) ca pe o pagină de poveste, de inedit, de confrerie , între artişti şi public, ce se întâlnesc într-o caldă îmbrățişare.

Despre premiera Raimondei în sine, pot spune că m-au impresionat plăcut: 1. desprăfuirea, pieptănarea şi comprimarea baletului original, din care lipsesc părțile prea lungi, prea lente, prea plictisitoare. 2. dansurile de caracter, o specialitate a coregrafului Valentin Barteş: în stil, curate, corecte ca ritm, cu timpi accentuați, exact când, cât şi cum trebuie. 3. ansamblul în totalitatea lui: sudat, bun cititor al partiturilor coregrafice şi posesorul unei apreciabile game de sensibilități. 4. balerina Asami Kassuya, care are tot ce-i trebuie: frumusețe, linie, clasă, suplețe, deschidere, uşurință tehnică şi prezență scenică. 5.partitura interpretativă a lui Valentin Barteş – excelent dansator, cu mult nerv, tehnic, virtuos, pasional şi foarte în epocă. 6. balerinii japonezi Takashi Okita şi Takahiro Tsubo, deținătorii unor calități deosebite: săritură înaltă, duble piruete, agilitate, sincronizare perfectă şi umor rarisim – cu mare priză la public. 7. Vlad Mărculescu, aflat acum la primul său rol principal: talentat, uşurință tehnică, carismatic. 8. Claudiu Buldan şi Isabela Buluca, inspirați şi foarte artistici în dansul sarazin. Aş fi fost tentată să trec tot aici şi costumele – de altfel migălos şi implicate ca design în figurația epocii. Doar că, din nefericire, au păcătuit prin utilizarea în exces a culorilor primare (partea întâi), distrăgând atenția de la partitura coregrafică. De aceea, sugerez reimaginarea acestora. În fine. Raimonda, a şaptea premieră a baletului din Sibiu, a fost un succes îndelung aplaudat de public. Iar scena, este categoric locul care se potriveşte cel mai bine interpreților şi creatorilor lui.



Tendințe componistice în muzica anilor ’80 conturate de compozitorul Ştefan Niculescu

Octav VELESCU

Lipsa unei noi direcții fundamentale în muzică se face simțită încă de la începutul anilor ’70. Gândirea muzicală începe să accepte pluritatea, acea unitate în diversitate - în opoziție față de existența unui limbaj categoric precum cel avangardist. Se realizează astfel o desprindere de „tipul de modernitate” corespunzător avangardei (Ştefan Niculescu, *Un nou „Spirit al timpului” în muzică,* Revista *Muzica* nr. 9, 1986, Bucureşti, pag. 10), deschizându-se calea către o nouă direcție, al cărei sens contrar va putea fi denumit generic postmodernitate.



Libertatea limbajului poate fi motivată prin importanța mesajului transmis, în detrimentul ordinii de organizare care îi serveşte drept suport. Se remarcă o schimbare de perspectivă, interesul compozitorilor axându-se mai mult pe *semnificație* decât pe descoperirea unor noi modalități de expresie.

Apare astfel pulverizarea în individual, în detrimentul generalului. Această tendință spre individual, spre inovație şi originalitate, s-a instalat în muzică încă din secolul al XIX-lea, şi a mers până la individualizarea fiecărui compozitor sau a fiecărei lucrări în parte. Orice compozitor încerca să-şi alcătuiască propriul sistem de compoziție, care nu trebuia să fie comun altui compozitor, nici chiar cu cel utilizat într-o altă lucrare a sa. Această formă de originalitate „forțată” a condus la dispariția oricărei ordini generale, la *abandonarea conştiinței artistice în favoarea individualului.* Astfel, compozitorii se pot situa oriunde în conştiința generală datorită dominației individului şi a lipsei unui limbaj colectiv. Libertatea alegerii limbajului a făcut posibilă pendularea între conştient şi inconştient, între ordine şi dezordine, consonant şi disonant, cromatic şi diatonic.

Receptivitatea muzicii contemporane a fost şi ea afectată de multitudinea normelor individuale, fapt ce a condus treptat la imposibilitatea artei de a comunica cu totalitatea publicului, care, pentru a o asimila, trebuia să depună un efort considerabil.

În studiul *Un nou „spirit al timpului” în muzică*, compozitorul Ştefan Niculescu descrie patru posibile tendințe în creația muzicală a perioadei anilor ’80, fără ca vreuna dintre acestea să aibă un caracter definitiv:

- *pierderea în individual* – manifestată prin respingerea oricărui fel de ordine anterioară, acceptată colectiv sau propusă individual şi, din principiu, a oricărui mijloc artistic folosit anterior, pierzând astfel contactul cu marele public. „*Dacă artistul ar întoarce spatele pieței,* afirma Klaus Huber în 1985, *atunci arta s-ar dezvolta către un ‚bun în sine’, ‚o afacere extrem de individualistă’, şi o restrângere drastică a valabilității ei doar la un singur individ – cel care a produs-o –, pierind în cele din urmă din lipsă de semnificație.”* (Şt. Niculescu, pag. 16)

- *pierderea în universal* (sacrificând individul) – reflectată prin adoptarea unui limbaj al tradiției culte europene, preluând modele muzicale devenite universale. Aici întregul efort al compozitorului se îndreaptă spre *succesul de public şi poate spre salvarea* normelor muzicale ale tradiției. „*Dacă artistul s-ar orienta după şansele pieții*, *atunci arta s-ar dezvolta către o comercializare şi o vulgarizare fără limite, pierind în cele din urmă din lipsă de semnificație.”* (Şt. Niculescu, pag. 16)

- *disciplina sau abstracțiunea excesivă* – ca rezultat al cercetării unei noi ordini individuale cu intenția de a deveni cândva un limbaj universal adecvat prezentului prin adoptarea de către colectivitate. Acesta presupune crearea unui vocabular, a unei gramatici muzicale comune mai multor compozitori dar şi publicului.

- *identificarea cu o sursă străină de cultura* proprie – ca rezultat al căutării unei ordini arhetipale prin apelul la surse diferite de cele ale tradiției culte europene.

O altă direcție ar fi reconsiderarea relației cu tradiția care nu mai este privită drept o normă inabordabilă din trecut, ci ca o conştiință a întregului, a tot ceea ce se cunoaşte ca deja format. „*Obligația mea*, afirma Stockhausen, *este de a considera totul pe un plan mai înalt şi anume drept ceva ce nu numai se dezmembrează în multe detalii, ci are şi ceva comun, care priveşte întreaga umanitate.*” (Şt. Niculescu, pag. 15)

În această perioadă, pendularea între individual şi general se extinde din perimetrul Europei la scara întregii lumi, dar un eventual „*sistem muzical mondial*” nu va putea fi obținut fără echilibrul prealabil dintre conştiința individuală şi conştiința colectivă, dintre codurile de producere şi codurile de percepere, dintre divergența tendințelor spre individual şi convergența aspirațiilor spre general.

Luna festivalurilor

Florian LUNGU

Ca şi în anii trecuţi, în ultima lună a primăverii lui 2010 a plouat cu festivaluri de jazz – în sensul benefic al verbului... **EUROPAfest Bucharest** – jazz, blues, pop & clasic (7 –13 mai), **Sibiu Jazz Festival** (9 – 16 mai, cu „exporturi" concomitente ale unor recitaluri în alte oraşe precum Braşov, Ploieşti), **Festivalul Internaţional „Jazz Napocensis"** – Cluj (17 – 19 mai), **Green Hours International Jazz Festival** – Bucureşti (20 – 23 mai) – iată tot atîtea sărbători muzicale la care s-au adăugat memorabile concerte susţinute de grupuri conduse de celebrii protagonişti **Dianne Reeves** (9 mai), **John McLaughlin** (17 mai), **Al Di Meola** (25 mai) şi începutul unui cuprinzător turneu întreprins în România de două tinere şi prestigioase ansambluri studenţeşti de peste ocean reprezentând **McNeese State University** şi **University of Nothern Colorado**. Fie-mi permis să adnotez în aceste rînduri impresii de la două dintre manifestările amintite.



Desfăşurată în sala Casei Studenţilor din Cluj, gazdă bună prin ani a nenumărate întruchipări spectaculare având ca exponent sonor-expresiv domeniul de care ne ocupăm, ediţia a unsprezecea a **Festivalului Internaţional „Jazz Napocensis"** a cumulat eforturile organizatorice ale amfitrionului amintit, ale Academiei de Muzică „Gheorghe Dima" şi ale Şcolii Populare de Arte „Tudor Jarda", îndeosebi strădaniile împătimiţilor **Ştefan Vannai** (profesor, dirijor, demiurgul Festivalului), **Vasile Corpodean** (activul director al Şcolii Populare de Arte) şi **Adam Laszlo** (însufleţitul conducător al Casei de Cultură a Studenţilor). Seara cea mai plină (17 mai) etalând pe podium nu mai puţin de opt recitaluri, a beneficiat de o numeroasă asistenţă care a aplaudat cu căldură infuzia de tinereţe şi de vitalitate indusă de cei mai mulţi dintre artişti, majoritatea studenţi. Astfel, de la grupul debutant **„Alpi Band"** la tandemul profesionist alăturându-i pe pianistul profesor american **Darius Brubeck** şi pe apreciata noastră vocalistă **Teodora Enache**, perindarea scenică a relevat o notabilă diversitate şi un indice de creativitate mai mult decât promiţător. Cvintetul instrumental **„Jump"** care le-a acompaniat pe tinerele vocaliste **Alice Pocneţ**, **Nicoleta Florian** şi pe cîntăreţele **Nicole David**, **Andrada Măniac**, **Andreea Alexeevici**, **Şerdean Katalin** din Alba Iulia reunite în **„Hot Vocal Jazz Quartet"**, apoi **„Rebecca Trio"** cu invitatul special **Dan Variu** – percuţie şi remarcabila vocalistă **Elena Mîndru** evoluând în tandem interpretativ cu pianistul **Tajti Albert** plus bass-istul **Daniel Dumitrana,** au aspectat în chip policrom formulele de combo, contrastând cu amplele sonorităţi ale **Big band-ului „GAIO"** sub bagheta lui **Ştefan Vannai**, un ansamblu omogen de 19 instrumentişti, întemeiat în anul 1983! În seara a doua a avut loc simpozionul „Critica e uşoară, jazz-ul e greu" iar în cea de a treia seară s-a derulat în Clubul „Dr. Jazz" o audiţie-vizionare susţinută de **Darius Brubeck**, medicul **Mircea Cazacu** şi poetul eseist şi profesor **Virgil Mihaiu**. Trăsătura distinctivă a Festivalului – ***entuziasmul***!

Prin ediţia a doua din perioada 20 – 23 mai a **Festivalului Internaţional de Jazz Green Hours**, neobositul **Voicu Rădescu** a recidivat cu succes, fiindcă ne-a oferit şi în 2010 unica manifestare festivalieră de gen realizată la noi exclusiv de un club promovând judicios şi cu discernământ ***valoarea*** şi ***modernitatea***, în ciuda resurselor materiale modeste. Din păcate nu am putut urmări recitalurile grupurilor **„Kusak / Pop Urban Unit"**, **„Nik Bärtsch's Ronin"** (Elveţia), **„Iordache"**, **„Omer Klein Trio"** (Israel) petrecute în prima şi în ultima dintre cele patru zile ale Festivalului. Am putut admira însă, vineri 21 mai în grădina de pe Calea Victoriei, ambiţiosul trio instrumental bucureşteano-timişorean purtând numele protagonistului, **„Vlaicu Golcea & Midi Overdose"** care ne-a propus o insolită incursiune timbral-expresivă în teritoriul de joncţiune al muzicii electronice, progresive şi al jazz-ului; iar în continuare imprevizibilul duo austriac **Klaus Gesing** – clarinet bass, saxofon sopran (uimitor instrumentist) / **Jarrod Cagwin** – percuţii, duo multiplicat armonic şi polifonic graţie unor bucle-sinusoide închise (loops) autogenerate live. După opinia mea, cea mai reprezentativă, seara a treia, sâmbătă 22 mai, a evidenţiat un trio autohton demn de toată lauda alăturându-i pe ghitaristul nostru numărul 1 de astăzi, **Sorin Romanescu** şi pe mai tinerii săi coechipieri **Dan Georgescu** - bass şi **Marcel Moldovan** – baterie. I-a succedat pe podium ceea ce aş putea numi ***revelaţia Festivalului***, surprinzătorul quartet **„Pawel Kaczmarczyk Audiofeeling band"** alcătuit dintr-un trio tânăr de certă perspectivă internaţională condus de pianistul compozitor **Pawel Kaczmarczyk** (25 de ani, „pianistul anului" în jazz-ul polonez pe 2009), incluzându-i pe un foarte bun contrabass-ist, **Henryk Gradus** şi pe un ritmician cu adevărat de excepţie, bateristul **Dawid Fortuna** plus întrucâtva mai vârstnicul saxofonist / bass-clarinetist **Grezch Piotrowski**. Lui **Iaroslaw Godun**, directorul Institutului Polonez din Bucureşti trebuie să îi mulţumim că ne-a prilejuit cunoaşterea unui grup de un atare calibru...

Podium imperfect

Ana-Maria SZABO

Iulian ROBEA



Eurovisionul este un concurs atipic, pentru că nu contează dacă ai melodie bună, show pe măsură, interpretare de clasă, oricum câştigă... cine trebuie!

Este evident că EBU, organizatoarea concursului, testează mai mult sau mai puţin discret potenţialele câştigătoare, pentru a şti care ţară este dispusă să se înhame la o asemenea cheltuială uriaşă. De pildă, ţara gazdă a actualei ediţii, Norvegia, a anunţat din start că nu va mai organiza finala, chiar dacă va triumfa din nou, după ce anul acesta a cheltuit peste 25 de milioane de euro! Şi, atenţie, vorbim de ţara cu venitul pe cap de locuitor cel mai ridicat din Europa, nu de noi, care nu avem o sală decentă, nemaivorbind de bani-deşi cine ştie cum aloca guvernul, pentru imagine, o sumă comparabilă.



Vremurile când Irlanda cucerea titlul ani la rând, fără să-i pese, s-au dus demult... Aşa a fost şi acum, numai că organizatorii nici nu s-au mai ostenit să salveze aparenţele: mai întâi au inoculat ideea că melodia Germaniei este între favorite, deşi era una oarecare, în plus cântată de o fetiţă fără har, după care ne-am trezit, ca din întâmplare, că la Hamburg sunt reunite într-o piaţă zeci de mii de persoane, realizându-se chiar şi un duplex, cu transmisiune în direct de acolo! De ce nu s-a făcut asta la Istanbul, Bucureşti, Baku, Atena, Tbilisi? Vorba cuiva, „ăştia chiar ne cred proşti"!

Deci totul era minuţios pregătit pentru victoria ţării care cotizează consistent la puşculiţa EBU, calificată din acest motiv direct în finală, ca şi Franţa, Spania şi Marea Britanie, ceea ce dovedeşte că ideea de democraţie,

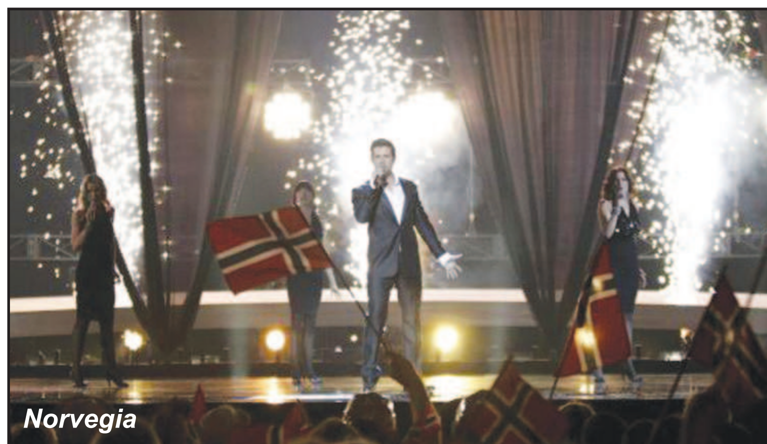

Paula Seling

de egalitate a şanselor lipseşte încă din start. În aceste condiţii, privind clasamentul, considerăm că Turcia este adevărata câştigătoare, iar România ajunge pe poziţia secundă!

După cum se petrecuseră lucrurile anterior, credeam că victorioasă va fi una din ţările din a doua semifinală, în care am fost şi noi, evident mult mai puternică decât prima, dar uitasem de cele patru ţări calificate din oficiu. Mai mult, eram siguri că se va înregistra o premieră, cu o victorie a „semilunei”, favoritele noastre în redacţie fiind Turcia şi Azerbaidjan; nu ne-am înşelat aşadar decât parţial... După cele două se înscriau ca favorite, prin muzică-show-interpretare (dar am văzut că acestea nu prea contează!) Republica Moldova (super show, cu atrăgătoarea Olia Tira în mare formă), Georgia, Ucraina (cu o altă solistă frumoasă şi talentată), România, Rusia (cu un cântec superb, în manieră clasică, o baladă rock), Armenia (din nou o solistă fotogenică şi nu numai), Danemarca (un duet impecabil), Norvegia (păcat că piesa a fost cântată cam prost)... Dar, repetăm, Turcia (grupul MaNga), cu un show rock de mare dinamism şi acurateţe, şi Azerbaidjan, cu o senzaţională solistă de 17 ani, Safura (decretată cea mai frumoasă din concurs, înaintea Paulei noastre), ni s-au părut a se detaşa.

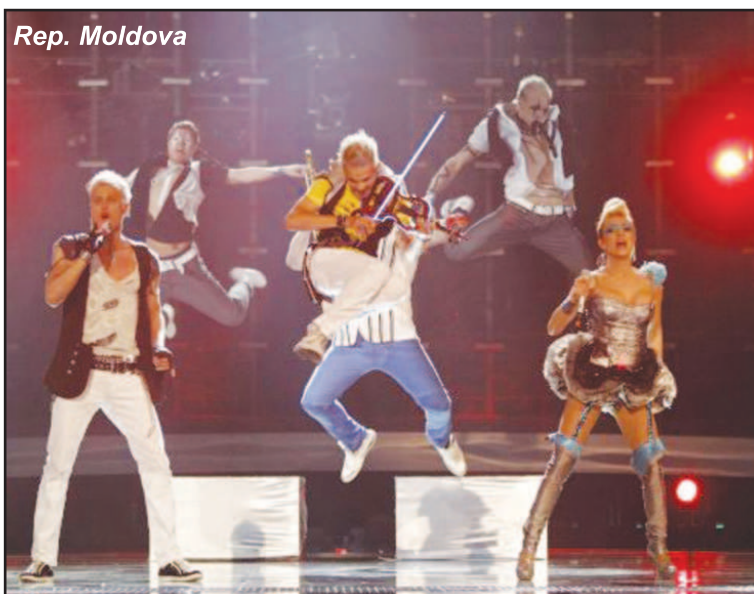


Germania


Norvegia

Dar „jocurile” se fac înainte, ca şi la preselecţiile noastre, aşa cum remarca pe drept cuvânt compozitorul Cristian Faur la OTV: cum este oare posibil ca din a doua semifinală să se califice Irlanda (Niamh Kavanagh a câştigat în 1993, dar acum arată ca o mătuşică oarecare) şi Cipru (cu... galezul Jon Lilygreen), şi să fie eliminate melodiile Croaţiei, cu un trio feminin remarcabil, Feminnem, şi Suediei?

Sau cum poţi privi impasibil văzând cum în finală primesc prea puţine puncte Chanee & N'evergreen (Danemarca, cu „In a moment like this”), Georgia (”Shine”, cu interpreta Sofia Nizharadze, formidabilă) sau Ucraina (cu moderna Alyosha într-o curajoasă piesă cu tentă militant-ecologistă, „Sweet people”), ca să mai dăm trei exemple? Ca să vă convingeţi că şi în muzică sondajele se fac asemeni celor politice, piesa României era cotată, după semifinală, de către Google Eurovision Forecast, abia pe locul.... 16!

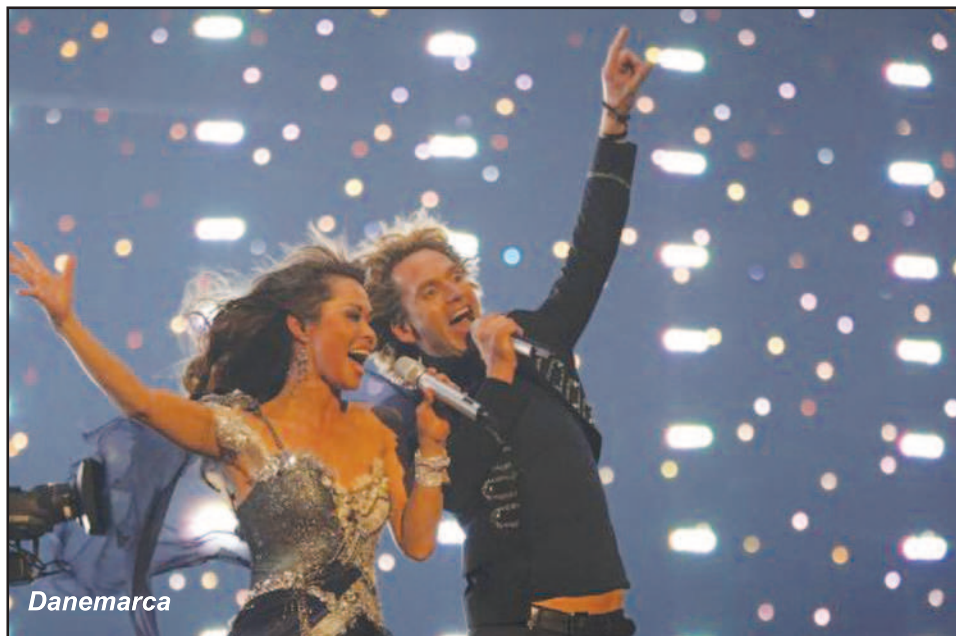

Rep. Moldova

În ce priveşte prestaţia reprezentanţilor ţării noastre, iată ce scrie Gabriela Hurezean în „Naţional”: „Paula Seling-Cat Woman cu pieptănătură de soacră mică. După tot scandalul declanşat de aspecte nu tocmai cuşer ale selectării piesei lor, Ovi şi Paula s-au prezentat destul de bine, deşi aceasta din urmă tocmai se plângea că e răcită. De cântat, au cântat corect, mai ales Paula, care a atins o acută perfectă în final. Discutabilă este imaginea pe care şi-a ales-o reprezentanta noastră. Îmbrăcată în harnaşamentul

negru gen Cat Woman-Madonna-Lady Gaga, Paula a avut o coafură total nepotrivită cu ţinuta, de nuntaşă cu păr tapat şi bucle penibile. Nici trenele volănoase pe care le purtau fetele de la backing vocals nu dove-deau prea mult bun gust. Paula şi Ovi s-au străduit, au ajuns în finală". In ce ne priveşte, suntem de acord cu observaţia privind vestimentaţia latino-americană a coristelor, mai ales că ea nu avea nici o legătură cu „focul" din titlul cântecului şi de pe scenă.



Turcia


Danemarca

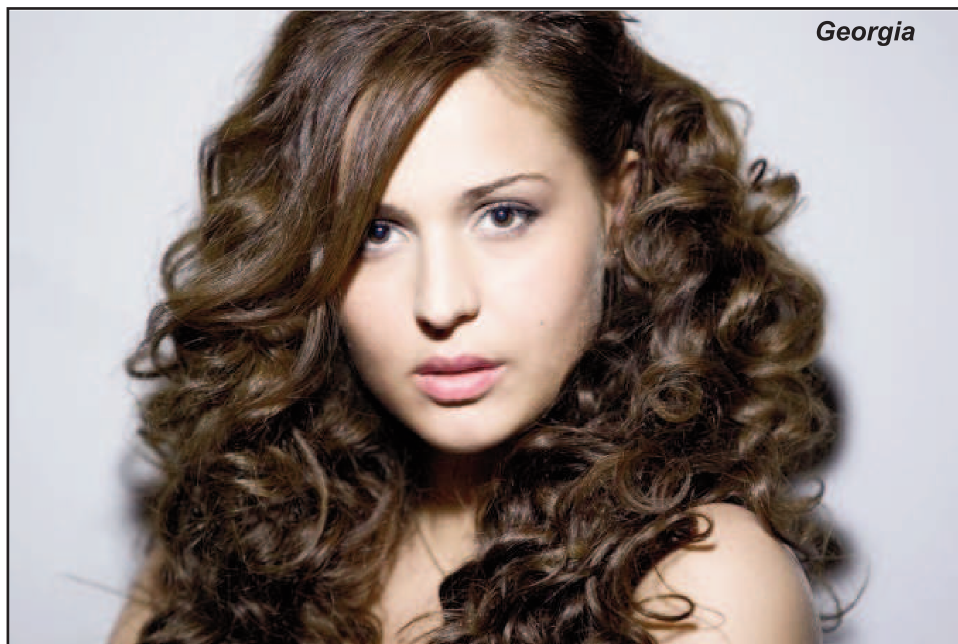
Considerăm că această clasare, neaşteptată să recunoaştem, i se datorează în proporţie covârşitoare frumoasei, atât de muzicalei Paula Seling, ea fiind „motorul" acestei performanţe, prestaţia ei fiind impecabilă. În ce-l priveşte pe Ovi, el trebuie să confirme că este într-adevăr un compozitor înzestrat. Anul trecut, în postură de reprezentant al... Norvegiei, i-am oferit două premii la „Cerbul de aur", cu o generozitate exagerată.

Ne întrebăm cât de cunoscut este el în Norvegia (am primit însă 10 puncte de la ei... să fie primite!), pentru că în România nimeni nu prea ştia cine este, până de curând. De altfel el nu s-a întors în România alături de Paula, aşa cum ar fi fost normal, pentru interviuri, apariţii TV, etc, ratând o nouă şansă de a mai apărea în faţa publicului! Lipsit oricum de charismă, el nu şi-a armonizat ţinuta cu aceea a partenerei sale, semn că e cazul ca TVR să apeleze la stilişti.

Dincolo de toate este un mare succes al Marinei Almăşan Socaciu, în primul an în care i se încredinţează responsabilitatea a tot ce înseamnă Eurovision. La transmisiile TVR comentariile au aparţinut lui Leonard Miron (este... stewart la British Airways!) şi Gianinei Corondan.

Parcurgând rapid seara finală, am mai notat că echipa Spaniei a mai urcat pe scenă... încă o dată, fără ca şterşii moderatori norvegieni să explice de ce. Cauza? Un spectator s-a intercalat în timpul piesei între artişti!

Am fost uluiţi constatând câte puncte a acumulat Belgia, cu


Georgia


Azerbaidjan

una dintre cele mai terne melodii din concurs, ne-am întrebat ce este de fapt solistul sârb cu sex incert (ne şi gândeam la o situaţie asemănătoare cu aceea a Israelului, cu victoria acelui travestit sau transsexual!), am suportat cu greu gabaritul depăşit al islandezei (şi aşa nu îi simpatizează nimeni, de când cu vulcanul!), am înţeles de ce la fotbal echipa Franţei este majoritar de culoare, Hexagonul înscriind un “dance” african, dar mai ales am constatat că nu puţine au fost ţările care - muzical, vestimentar, coregrafic, dar şi lingvistic, cântând în limba respectivă - au ţinut să-şi respecte tradiţiile şi identitatea. Între acestea, la loc de cinste, ca de obicei, Grecia - cu o piesă antrenantă, bine susţinută ritmic, în care filonul elen era pregnant.


Ucraina

Revenind la participarea noastă, să notăm clasările anterioare, din ultimul deceniu: 19 în 2009 (Elena Gheorghe), 20 în 2008 (Nico şi Vlad Miriţă), 13 în 2007 (Todomondo), 4 în 2006 (Mihai Trăistariu), 3 în 2005 (Luminiţa Anghel şi Sistem), 18 în 2004 (Sanda Ladoşi), 10 în 2003 (Nicola), 9 în 2002 (Monica Anghel şi Marcel Pavel), 17 în 2000 (Taxi). Anul acesta doar Moldova ne-a acordat 12 puncte (de ce nu ne mirăm? Noi însă n-am făcut-o!), prestaţia noastră pe scena de la Telenor Arena (s-a construit în mai puţin de 2 ani, costând 75 milioane de euro) din Oslo fiind punctată bine şi de Portugalia, Norvegia, Suedia, Spania (câte 10), Danemarca, Israel, Cipru, Marea Britanie (câte 8).

N-am luat noi decât un loc 1, dar am adunat ca furnicuţa cam de la toţi câte ceva (înafară de


Armenia

vecini - normal, nu?), totalizând la final 162 de puncte!

Coriste au fost Andrada Suliman, Larisa Borza, Bianca Purcărea, Andreea Moldovan, aceasta din urmă fiind probabil fostul copil-minune din Baia-Mare, concitadină aşadar cu Paula Seling.

Pianul dublu transparent a fost conceput de soţul Paulei, Radu Bucura.

Cert este că Paula (32 de ani) şi Ovi (34), cu piesa „Playing with fire”, au ocupat un nesperat loc 3, victoria revenind nemţoaicei Lena („Satellite”).

Să ne bucurăm sincer de acest succes şi... să convingem guvernul să treacă la construirea unei săli la Bucureşti!


Grecia

Istoria şlagărului românesc

Mihai CHIHER

Da, la Brăila se scrie, de 6 ani încoace, o istorie a şlagărului românesc!

În acest oraş dunărean există un preşedinte de Consiliu judeţean, Gheorghe Bunea Stancu, care iubeşte muzica şi luptă pentru prestigiul oraşului, dânsul reuşind să menţină festivalul la cele mai înalte standarde şi în această perioadă de criză. Spre deosebire de alte manifestări pornite cu ambiţii mari, dar care s-au stins rapid (va fi reluat, de pildă, festivalul „Dan Spătaru” de la Medgidia?), festivalul „George Grigoriu” ţine la blazonul său, totul fiind şi în acest an impecabil:orchestră, sunet, lumini, decor, transmisie în direct la TVR2, proiecţii-inclusiv pe un ecran mare în faţa sălii, expoziţie foto, program de sală, premii uriaşe, recitaluri de clasă, participare internaţională de calitate. Nu întâmplător s-a spus că festivalul de la Brăila este mult mai bun decât cel de la Mamaia, putând fi invidiat şi de „Cerbul de aur”, pentru că nu o dată finalişti de la aceste două competiţii şi-au încercat fără prea mult succes norocul şi la Brăila. Pentru că aici juriul este compact şi alcătuit numai din oameni de muzică, iar sistemul de jurizare exclude orice fel de aranjament, pentru că şi concurenţii şi vedetele beneficiază de acompaniamentul extraordinarei orchestre conduse de compozitorul Ionel Tudor-un festival cinstit, profesionist, unde totul este „live” şi transparent, iar sala mereu arhiplină. Iar dacă mai era nevoie de un argument, acesta este dat de colaborarea cu Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor (inexistentă la celelalte manifestări amintite), inclusiv prin prezenţa în fruntea juriului a secretarului UCMR, prof. univ. dr. Anton


Cristina Croitoru

Şuteu, care şi anul acesta a premiat din partea Uniunii o solistă frumoasă, valoroasă, cu adevărat de perspectivă.

Înafara compozitorului Anton Şuteu, din juriu au mai făcut parte compozitorul Horia Moculescu (care a transmis în direct chiar de pe scena festivalului o ediţie specială, dedicată evenimentului, a popularei sale emisiuni ”Atenţie, se cântă!”), cântăreaţa şi producătoarea din Elveţia, Eliane Dambre (ea conduce o instituţie muzicală prestigioasă la Nyon, „Les Funambules”), muzicianul Cornel Cârstei, textiera Andreea Andrei (fiica lui George Grigoriu), binecunoscutul om de radio Titus Andrei, producătoarea Rumiana Nacheva din Bulgaria (a acordat personal două premii speciale, constând în invitarea la festivalul internaţional „Silver Yantra”, soliştilor Laura Sensi din Elveţia şi Alin Ignat din România). Sarcina juriului nu a fost deloc uşoară,

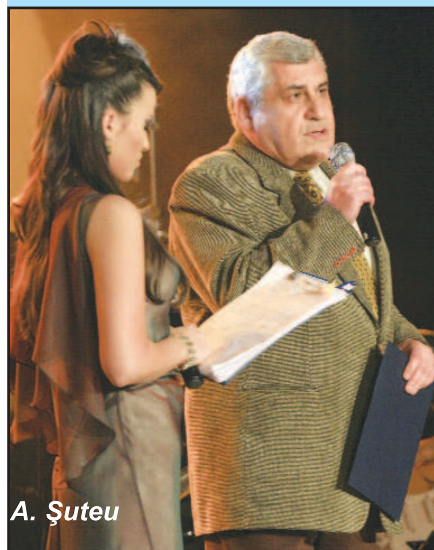

Ioan Man

pentru că era în joc un Trofeu de excepţie, super-râvnit (un automobil Opel Zafira de aproape 20.000 de euro!), dar şi alte premii totalizând nu mai puţin de 7.000 de euro! Toate acestea au fost posibile datorită unor sponsori generoşi, în frunte cu Tancrad (sponsor principal), Concivia, Vodafone, Irmex. Pe lângă premiile atractive, competenţa juriului şi seriozitatea organizării, „greutatea” manifestării este dată de prezenţa pe scenă a redutabililor instrumentişti din big-bandul Radiodifuziunii, sub bagheta lui Ionel Tudor:Dan Ioniţă, Andrei Tudor (aşadar, o formaţie cu doi compozitori de marcă în componenţă!), Marian Georgescu, Eugen Tegu, Dan Pirici, Laurenţiu Ştefan, Alexandru Cotoi au repetat zile şi nopţi, săptămâni la rând, dar totul a sunat perfect.


Laura Sensi

După cum se ştie, la Brăila palmaresul este

secret, inclusiv pentru membrii juriului(care îşi dau notele în plic închis), până în ultima clipă, ierarhia rezultând din totalizarea notelor, aşa încât ei înşişi sunt surprinşi de poziția finală a unor interpreți mai puțin convingători, aşa cum s-a dovedit a fi însăşi câştigătoarea, Olga Gorcinschi din Republica Moldova. Ştiți cum se spune, „dacă tăcea, filosof rămânea", dar la serata festivă ea a avut proasta inspirație să abordeze câteva piese „evergreen", la care membrii juriului şi-au astupat, literalmente, urechile! De altfel, dintre câştigătorii anteriori ai Trofeului doar Pasha (Pavel Alexandru Parfeni), din Rep. Moldova, a confirmat, prin evoluții superlative la Mamaia şi la „Cerbul de aur", ceilalți (Elena Mândru, Nicoleta Floroni, Angelica Vasilcov, Alexandra Nistor) reintrând în anonimat. Victoria solistei de la Chişinău s-a datorat unei ocoliri abile a regulamentului, fiindcă de fapt pe scenă a fost cunoscuta formație Millenium! Premiul I a fost acordat unui debutant, pentru că rockerul (a abordat o piesă Holograf) bucureştean, Alexandru Daniel Anghel a început să cânte cu doar 6 luni în urmă. Pe treapta a doua-sensibilul cântăreț nevăzător din Cluj-Napoca, absolvent al Academiei de muzică „Gheorghe Dima", Ioan Man, aplaudat minute în şir de public. Premiul 3 a plecat la Hunedoara, fiind acordat Cristinei Florentina Vasiu, 18 ani, dar a fost mai mult decât evident că merita mult mai mult această distincție (am înțeles că le-a despărțit doar... o zecime de punct!) solista de 17 ani din Elveția, Laura Sensi- o voce cu mare personalitate. Melodia pe care ea a interpretat-o, „L'aveu d'aveugle" (Confesiunea orbului) l-a impresionat până la lacrimi pe Ioan Man... Următoarele două mențiuni au revenit interpreților Alin Ignat din Alba-Iulia (pr. 3 la Mamaia, anul trecut, ceea ce confirmă nivelul valoric superior de la Brăila) şi Andrei Ciobanu din Bacău (dintre cei 23 de finalişti au fost câte trei din Bacău, Brăila şi Rep. Moldova). Premiul de popularitate a fost câştigat de Mariana Rebeca Drăguț din Brăila, de meserie... polițist de frontieră la Galați, încurajată de toți colegii. Surprinzătoare prezența în palmares (importantul premiu al Consiliului județean Brăila) a Rodicăi Elena Tudor din jud. Prahova, solistă mediocră, fără charismă şi prezență scenică, în condițiile în care n-au cântat în Gală interpreți cu adevărat talentați, de viitor, cum ar fi Alexandru Tărățeanu (Ucraina, 17 ani) sau Cristian Gorun Sanda (Craiova, 17). Poate cel mai important premiu, cel al UCMR, pentru că este acordat de breasla profesioniştilor muzicii, a fost înmânat de Anton Şuteu superbei studente de la Dubăsari, Rep.Moldova, Cristina Croitoru. Are 22 de ani, a studiat vioara la şcoala de muzică, iar în prezent este în anul IV la Academia de muzică din Chişinău. Ea a dat viață tulburător melodiei „Iertare" de Ion Aldea Teodorovici, pe versuri de Grigore Vieru.


A. Şuteu


Millenium

Vorbeam de o adevărată istorie a şlagărului românesc, pentru că înafara piesei obligatorii din creația lui George Grigoriu am reascultat piese binecunoscute aparținând unor Vasile Vasilache, Florin Bogardo, Marius Țeicu, Ionel Tudor, Adrian Ordean, Andrei Tudor, Paula Seling, Mihai Trăistariu, Laura Stoica. Nemaivorbind de prospețimea cu care au răsunat, în versiuni tinereşti, marile şlagăre ale compozitorului omagiat – „Nu suntem îngeri", „Cui îi pasă de mine", „Pentru un sărut", „A doua tinerețe", „Eternitate", „Vorbeşte-mi despre dragoste", „Speranțe vis, speranțe flori", „Să cânte lumea", „O perlă de fată", „Măruntica", „Amurgul", „Niciodată, niciodată", „Doar tu eşti fericirea mea". Tocmai pentru că festivalul poartă numele lui George Grigoriu ar fi de dorit ca şi în recitaluri să poată fi ascultate, în versiunea originală, melodii scrise de G. Grigoriu special pentru vedetele cu care a colaborat. Dacă anul trecut se reuşea „performanța" de a nu se cânta în recitaluri nici o creație a acestuia, la ediția actuală Eva Kiss a salvat onoarea vedetelor (unele n-au nici o vină, n-au colaborat sau chiar nu l-au cunoscut pe Maestru!), interpretând două melodii lansate de ea, ambele foarte frumoase, semn că aria propunerilor pentru concurenți poate fi lărgită. Sugerăm (am mai făcut-o, poate acum vom fi ascultați, aşa cum s-a întâmplat cu Eva Kiss) ca pe lângă vedetele tinere, aflate „pe val", în fiecare seară să se acorde spațiu unor monştri sacri care de-a lungul timpului au transformat în şlagăre piesele compuse de G.. Grigoriu: Marina Voica, Alexandru Jula (vine de la doi paşi, de la Galați!), Stela Enache, Mihaela Mihai, Cristian Popescu, Luminița Dobrescu, Olimpia Panciu, Acvilina Severin-şi lista poate continua.

Cele trei recitaluri au fost şi ele susținute cu acompaniament orchestral: Eva Kiss alături de formația festivalului (cu soțul ei, Radu Constantin-claviaturi,

backing vocal), iar Loredana (cu „Agurida") şi Ovidiu Komornyik cu formațiile proprii. Eva Kiss la rândul ei s-a înscris în această istorie a şlagărului românesc, reamintindu-ne creații semnate Camelia Dăscălescu, Jolt Kerestely, Cornel Fugaru, dar şi „Plaisir d'amour", a brăileanului Georges Boulanger, sau două celebre romanțe pe versuri eminesciene, cântate împreună cu sala. Komornyik nu putea ocoli compozițiile sale de mare succes: „Te-am trădat", „Nu plânge, iubito", „Maria, Maria", „Iartă-mă", „Eşti mireasa vieții mele", în timp ce Loredana a fost, ca de obicei, explozivă, debordând de dinamism şi energie. Microrecitalurile laureaților de anul trecut ne-au dovedit că, la nivelul primelor două locuri cel puțin, ediția 2009 a fost mai puternică: Pasha ne-a reamintit piesele cu care a cucerit, entuziasmant, Trofeul (o compoziție proprie şi una a lui Andrei Tudor), în timp ce elvețianca Mélanie Réne, premiul I, a fost din nou ovaționată de spectatorii care n-au uitat-o, cântând „Il chante avec les anges" şi „Highway".


Gh. Bunea-Stancu înmânează trofeul

Un festival cu adevărat fără cusur, în care creația românească a fost pusă permanent în prim-plan şi care a oferit „material" de excepție valorosului realizator de la TVR2, Ştefan Stănescu. Emoția a atins cote maxime la final, când preşedintele Gheorghe Bunea Stancu şi reprezentantul Tancrad au înmânat câştigătoarei cheile maşinii, după care toți laureații s-au mutat în fața sălii, lângă mult-visatul Opel şi sub focurile de artificii aplaudați de sutele de spectatori care nu mai avuseseră loc în sală. Ediția a 6-a a Festivalului internațional „George Grigoriu" intra în istorie; să dorim laureaților să confirme aprecierile juriului, spectatorilor şi telespectatorilor!

Întâlnire de gradul 3

Marius GHERMAN

Nu o dată am scris despre faptul că studioul muzical din Câmpina al soților Alina şi Romeo Negoiasă (cunoscuta formație Alesis) a devenit un loc de întâlnire pentru vedetele muzicii de toate genurile.

Aici înregistrează în mod curent Fuego, Irina Loghin, Marina Voica, Gabriel Dorobanțu, Adrian Enache, Daniela Condurache şi mulți alții. Cele mai recente „produse" ieşite pe porțile studioului au fost potpuriul mexican (alături de Dorobanțu), respectiv cel folcloric (împreună cu Adrian Enache), cele două momente artistice de excepție cu care formația Alesis a cules aplauze la marele spectacol de la Sala Palatului „Frumosu' de la Marea Neagră", dedicat celor 55 de ani de activitate pe scenă a marilor actori Jean Constantin (ultima apariție în Capitală...) şi Draga Olteanu Matei.


C. Radu, M. Voica, E. Kiss, Alesis

Se pare că la Câmpina se mai pune la cale ceva de excepție,din moment ce reporterii noştri au surprins aici o întâlnire de taină şi... de gradul 3 între Marina Voica, Eva Kiss(amintiri emoționante despre turnee comune, cele două artiste nu se mai văzuseră de 25 de ani!) şi Alesis, „supervizată" de marea animatoare a vieții artistice Livia Gauzin şi de soțul Evei, muzicianul Radu Constantin. Cei de față au profitat de prezența Marinei Voica pentru a-i solicita câteva texte de cântece ruseşti celebre, s-a vizitat studioul, s-au făcut proiecte. Dacă nu în sezonul estival, mai mult ca sigur ele vor fi concretizate la toamnă, când cunoscutul impresar Bebe Mihu intenționează să-i dedice Marinei Voica un mare spectacol aniversar la Sala Palatului. Şansa marilor valori ale muzicii noastre uşoare constă într-o cât mai bună colaborare între ele, spre satisfacția unui public care nu le-a uitat şi care le aşteaptă cu nerăbdare pe scenă. Jos pălăria în fața promotorilor care au înțeles acest lucru, Bebe Mihu fiind nu întâmplător premiat de revista noastră.

După 20 de ani

Actriță și interpretă de muzică ușoară debordând de talent, adică o artistă în toată puterea cuvântului și a forțelor sale creatoare, Ramona Bădescu a lansat la București albumul numit sugestiv "Jumi Juma".

Acesta conține 12 piese din repertoriul românesc tradițional și din cel italian din regiunea Napoli, 6 în limba română și 6 în italiană. Acest eveniment a avut loc simbolic, după exact 20 de ani de la plecarea sa din România. *"Acest disc care conține șase piese românești ale Mariei Tănase și tot atâtea în italiană înseamnă 20 de ani de-ai mei de România și 20 de ani tot de-ai mei de Italia. Sunt 12 piese precum lunile anului, dispuse alternativ pe disc, una în română, una în italiană"* - a declarat Ramona Bădescu.



cu părinții

Una dintre piese este un duet cu interpretul napoletan Gigi Finizio și se numește "Resta cu mme". "Este practic primul duet muzical făcut la peste 2.000 de km distanță" – a mărturisit Ramona. Vocile au fost înregistrate separat de fiecare dintre cei doi, Ramona în studioul Formației "Millenium" de la Chișinău, iar Gigi Finizio din studioul său din Italia. Ramona a făcut vara trecută naveta între Italia, România și Rep. Moldova. *„În loc să mă distrez la mare, mergeam să înregistrez la Chișinău"* - a mărturisit romanca. *"Ramona, prin vocea sa, se apropie foarte mult de farmecul și muzica napoletană. Mi-a plăcut ideea de a participa la un proiect puternic și atât de frumos"* - a declarat Gigi Finizio care a ținut să interpreteze împreună cu Ramona, la conferința de presă, melodia "Resta cu mme".

Trebuie spus că albumul "Jumi Juma", lansat și la Primăria din Roma, a fost înregistrat la Chișinău, alături de binecunoscuta trupă Millenium.



cu Gigi Finizio

Albumul este dedicat de solistă părinților săi, Liana și Cristel Bădescu. *"Mărioara de la Gorj"", "Reginella", "Sanie cu zurgălăi", "O sarracino", "Săracă inima mea", "Tammurriata near", "Pe deal pe la Cornățel", "Caravan Petrol", "Bun îi vinul ghiurghiuliu", "O surdato nnammurato", "Șapte văi și-o vale adâncă"* și *"Resta cu mme"* sunt titlurile suggestive ale celor 12 piese împărțite... "Jumi Juma".

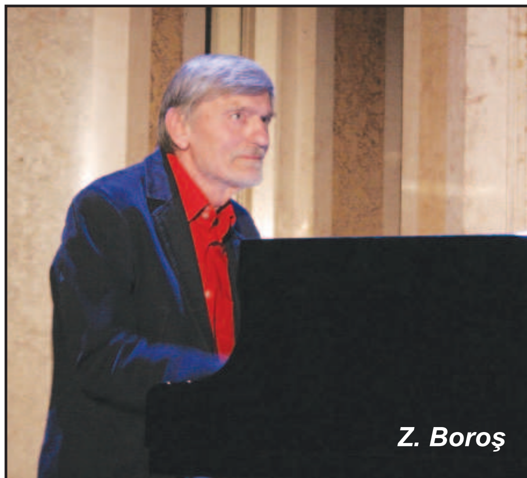
Text și foto:
Oana GEORGESCU



Gala premiilor de jazz pe anul 2009

Mirela STOENESCU-TOLLEA

Organizată de „**FUNDAȚIA MUZZA**” în colaborare cu Ministerul Culturii şi Patrimoniului Național, Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, Institutul Cultural Român şi Centrul Național de Artă „**TINERIMEA ROMÂNĂ**”, gala s-a configurat într-un eveniment menit să evidențieze şi să promoveze succesele din anul precedent în perimetrul autohton.



Z. Boroş

Premiul pentru **debut** a revenit **Soniei Petra** (foarte tânără pianistă şi vocalistă), capabilă să restituie şi un blues de D. Ellington, în varianta de pian solo, dar şi piese dificile precum „Moon Dance” de Van Morrison sau „Stormy Weather” (semnată H.Arlen/T. Koehler), alături de **Trio-ul pianistului Sorin ZLAT,** leader-ul avându-i drept parteneri, în context, pe bass-istul Cătălin Răsvan şi pe bateristul Atilla Varadi. În ipostază de pianist, **Alexandru Pădureanu,** laureat şi el cu un merituos premiu de debut, dar pentru frumoasa prestație în festivalul „Nopți albe...” , ne-a readus în memorie „Caravana” lui Duke Ellington şi „ Billie' s Bounce” de Ch. Parker, revărsându-şi bucuria în improvizație, prin intermediul claviaturii în alb şi negru... Premiile pentru categoria „**Revelația anului”** au revenit **duo-ului Alexandru Anastasiu** (vibrafon)-**Lucian Maxim** (baterie), la gală interpretând creațiile vibrafonistului, „Back to Sofia” şi „Let's Vibe”, cu virtuozitatea binecunoscută, menită să pună în valoare alchimia timbrală aparte. O altă revelație a anului trecut a fost chitaristul **Alexandru Man,** într-un incitant duo cu binecunoscutul compozitor-chitarist Sorin Romanescu, unde sensibilitatea creatoare de atmosferă şi tehnica instrumentală adecvată ale ambilor protagonişti s-au regăsit în partituri îndrăgite ca „Nuages” (D.Reinhardt) sau „Blues for Alice” de Ch. Parker. Revelația vocal... feminină a anului jazz- istic 2010 a fost considerată **Elena Moroşanu,** mai ales pentru colaborarea permanentă cu Ansamblul Florin Răducanu & Classical Trubadures Orchestra. Tânăra vocalistă-textieră a prezentat o piesă din zona de intimizare a spațiilor sonore („The Boy Next Door” - R. Blane/ H. Martin); o alta, din lumea intersecțiilor lirico-dramatice, acolo unde se plasează partea mediană din Sonata „Patetica” de Ludwig van Beethoven, veşmântul jazz-istic fiindu-i creat cu pricepere şi har, chiar de pianistul **Florin Răducanu,** distins în context, cu premiul „**Muzicianul anului**” şi o secvență decupată din zestrea de melodii semnate George şi Ira Gershwin („It Ain' t Necessely So”), fiecare moment stilistic punând în valoare şi calitățile celorlalți trei protagonişti, contrabasistul Pedro Negrescu, saxofonistul Mihai Sebastian şi Tudor Parghel (drums). Cei ce-au **confirmat** pe anul 2009 au fost vocalista **Ioana Hartescu,** participantă la prestigiosul concurs „Lady Summertime” din Finlanda, trompetistul **Laurențiu Moise,** pentru roluri instrumentale de excepție, inclusiv în „distribuția” propriului său cvartet, prezent la gală şi **Academic Jazz Sextet,** pe viitor, **Funk Factory,** formație pe care am urmărit-o în seara festivității cu piese compuse de chitaristul - bass Ioan Mantu şi claviaturistul Cătălin Huțanu. Numerele norocoase pentru maestrul **Zoltan Boroş** au fost **70 (**de ani de viață) şi **50** (de activitate pe tărâmul Eutherpei), acestea aducându-i **Premiul de excelență pe 2009.** Iar inspiratele creații ale septuagenarului muzician, „Blues-ul bunelor speranțe” şi „Toamna în oraşul meu” s-au regăsit în program cu participarea invitaților săi, A. Varadi şi S. Romanescu, într-un regal jazz-istic. Un alt pianist-compozitor septuagenar, **Marius Popp** s-a impus (dacă mai era nevoie), printr-un material discografic de valoare: „Semințe prăjite”, lansat în 2009 de ELECTRECORD, premiat la categoria **CD-ul anului** şi relevat prin două secvențe: ”Balul bobocilor” şi „Simpla nostalgie”, de cvartetul alcătuit din Tom Smith (trombon), Mathew Smith (drums), Pedro Negrescu (contrabas) şi, desigur, Marius Popp, arhitectul ştiut al construcțiilor din clape de pian... **Premiul pentru cel mai apreciat artist din diaspora** îi aparține saxofonistului **Nicolas Simion,** câteva crâmpeie din albumul său, produs de I.C.R. („Transylvanian Jazz”), fiind interpretate şi „condimentate” în duo cu Sorin Romanescu.

Premiile fără micro-recital au revenit jurnalistului clujean **Roland Szekely** (pentru traducerea volumului „**Istoria jazz-ului”** de L. Malson), **managerilor anului, Laura Coroianu** şi **Bogdan Enache** şi **Casei de discuri SOFT RECORDS,** pentru cele trei materiale lansate în 2009: „**Home”** (un album conceptual al contrabasistului Pedro Negrescu), „**Poveştile Blues-ului”** (original tălmăcite de formația de gen, „Trenul de Noapte”) şi „**Baladă lăutărească” -** un şir de metafore sonore izvorâte din inima unui veritabil nativ în zodia jazz-ului: Johnny Răducanu.

P.S. Zoltan Boroş a fost sărbătorit şi de UCMR printr-un Concert aniversar desfăşurat în Aula Palatului Cantacuzino pe 28 martie a.c. Invitații lui Zoltan Boroş au fost Alin Constanțiu, Eugen Tegu şi Paul Man.

Mirabela Dauer

Octavian URSULESCU

Aş putea să aştern multe rânduri despre minunata artistă care e Mirabela Duer – prietena, vecina şi mai ales colega admirabilă, dar ar însemna s-o jignesc, înşirându-i meritele.



Cine nu le cunoaşte, cine nu-i apreciază vocea excepţională, cine nu s-a emoţionat măcar o dată la unul din recitalurile sale, urmărind-o cum arde ca o flacără, mistuindu-se pentru noi, spectatorii? De patru decenii alături de noi, parte componentă a vieţii noastre, a bucuriilor şi necazurilor oamenilor, Mirabela Dauer este cea mai titrată dintre solistele din România, dar, modestă, nu se laudă cu asta. În panoplia ei strălucesc premiile obţinute la prestigioase festivaluri internaţionale – Varadero (Cuba), „Orfeul de Aur" (Bulgaria), Dresda, Rostock (Germania), Bratislava (Cehoslovacia), Sopot (Polonia), Moscova. Este *record-woman* şi în ceea ce priveşte discografia, aceasta numărând până acum nu mai puţin de 35 de albume! A lansat câteva dintre şlagărele de referinţă ale muzicii uşoare româneşti, de la „Te-aştept să vii" (Ionel Tudor), „Veniţi, privighetoarea cântă", „Mulţumesc, iubită mamă" (Marian Nistor), piese celebre ale lui Vasile V.Vasilache sau Marius Ţeicu la cele peste 40 de compoziţii ale lui Raoul de pe cele mai recente albume ale sale. Şi, ajungând la tânărul cantautor Raoul (Rareş Borlea), nu putem să nu observăm auto-reinventarea permanentă a marii cântăreţe, de această dată prin suflul proaspăt, modern, dar neostentativ adus de creaţiile compozitorului de 30 de ani. Generoasă cu colegii, crezând în prietenie, de curând Mirabela Dauer a fost cap de afiş al unui spectacol de mare anvergură găzduit de Palatul Naţional din Chişinău, intitulat „In memoriam Dan Spătaru", iniţiat de văduva neuitatului cântăreţ, Sida Spătaru, şi organizat impecabil de impresarul moldovean Nicolae Dumbravă. Să mai adăugăm Premiul de excelenţă oferit ei la sfârşit de martie de către revista „Actualitatea Muzicală" editată de Uniunea compozitorilor şi muzicologilor din România? Nu cred că mai e nevoie, fiindcă vitrina ei este plină de trofee strălucitoare, pe măsura unei cariere de excepţie.

Marinela Pârvu

Radu SOLOMON

La restaurantul „Trattoria il Calcio"-Bucur Obor solista Marinela Pârvu şi Taraful condus de dirijorul Nicu Ţane au lansat albumul *„Cu taraful după mine"* (Casa de Producţie „Big Man").

Albumul este sponsorizat de antrenorul Cosmin Olăroiu, de Gino Iorgulescu şi de Stelian Gheorghe şi conţine 10 piese (*„La Bolintinul din vale", „I-auzi lele popa toaca", „O bătrână într-o gară", „Dac-o fi să mor ca mâine", „Căpitane de judeţ", „Piatră, piatră", „Un ţigan avea o casă", „Picături de untdelemn", „Inimioară, inimioară"* şi *„În noaptea de Moş Ajun"*). Au fost prezenţi la acest eveniment, care a culminat cu două recitaluri de excepţie susţinute de Marinela Pârvu acompaniată de taraful său: Nelu Ploieşteanu, Ion Lăceanu, Angela Rusu, Gino Iorgulescu, Victor Becali, Serghei Niculescu-Mizil, Mădălin Voicu Jr, Marius Ioniţă, managerul şi viitorul soţ al Marinelei, la rândul său un violonist valoros, coregraful Marin Barbu (Nea' Mărin de la emisiunea „Dansez pentru tine"-Pro TV), Deea şi Dinu Maxer, Oana şi Viorel Lis, actorul Gabriel Fătu, compozitorii Andrei şi Jolt Kerestely (cu Andrei Kerestely, Marinela Pârvu a imprimat deja două piese ce vor fi incluse pe un viitor album cu muzică pop), Carmen Pleşea (KAO Fashion) şi hair-stylistul Florin Hentz, virtuozul violonist Cornel Panţiru, George Tal, Ilie Marinescu – „Psihologul Vedetelor" şi Adi Cristescu – Korekt. Concertul LIVE extraordinar, bucătăria tradiţională şi preparatele culinare italieneşti specifice reţelei de restaurante „Trattoria il Calcio", vedetele şi invitaţii care au petrecut până târziu în noaptea au contribuit din plin la



reuşita unui eveniment artistic deosebit. (**Foto: Gabi Boholţ**)

Symphoenix = explozie, culoare, pasiune

Ideea unui spectacol bazat pe colaborarea dintre o formație rock și o orchestră simfonică nu mai este inedită, dar la noi este o raritate, astfel încât a fost îmbrățișată cu entuziasm de publicul bucureştean.


Nicu Covaci

Cine nu a fost prezent la **Sala Palatului**, unde a avut loc concertul **Symphoenix**, a pierdut unul dintre cele mai exaltante evenimente muzicale din ultima perioadă. În componența Phoenix ***Nicu Covaci*** *a venit cu vechiul* ***prieten Ovidiu Lipan Țăndărică****, dar* ***şi cu Cristi Gram, Bogdan Bradu, Ionuț Contras, Volker Vaessen şi Dzidek Marcinkiewicz,*** *adăugând încă o pagină în* istoria rock-ului în fața unei săli pline cu fani entuziasmați.

Inedită a fost prezența unei adevărate expoziții (neorganizate) de motociclete, care a introdus publicul spectator într-o atmosferă rockeristică autentică.

Orchestra Simfonică Bucureşti, precum şi **Corul Accoustic**, ce au evoluat sub bagheta nonconformistului dirijor **Daniel Jinga**, alături de invitații speciali: *Moni Bordeianu, tenorul Vlad Miriță, prim-solista Operei Române, Tina Munteanu şi Adrian Petrescu,* prim oboist al Filarmonicii George Enescu, au adăugat culoare show-ului.

Aşa cum remarca Simona Drăgulescu (din partea organizatorilor), scena a fost însuflețită de sentiment, trăire, dăruire şi pasiune, care s-au *propagat* firesc în toată sala timp de aproximativ 3 ore: toți cei prezenți s-au dezlănțuit, dansând şi cântând alături de formație piese familiare tuturor. Un eveniment de răsunet, *"Symphoenix"* se va concretiza şi într-un turneu în țară.

Dan CHIRIAC

Vunk... la şcoală

Cei de la VUNK au găsit o şcoală unde se învață muzica rock şi au hotărât să doneze două chitare, de mare valoare emoțională pentru ei, celor de la Rockschool, o şcoală de rock, unde profesori sunt chiar membrii unora dintre cele mai importante formații româneşti.

Cele două chitare donate de VUNK sunt instrumente cu ajutorul cărora, de 10 ani încoace, s-a înregistrat primul lor album, "VOYEUR", iar cu cea de-a doua s-a înregistrat cel mai nou album VUNK, "CA PE VREMURI", album ce este gata să apară. "Când ne-am apucat noi de muzică nu exista nimic de genul acesta şi sunt sigur că ne-ar fi ajutat şi pe noi foarte mult. Şcoala va ridica valoarea rockului românesc, care este într-o scădere evidentă", a declarat Cornel Ilie.

Cu ajutorul unei inedite şedințe foto, formația lansează noul său single, "Prima noapte (din ultima zi)", Noul single marchează şi al doilea duet cu o voce feminină, din cariera băieților, de data aceasta "aleasa" fiind Lora.

Dorin MANEA



Fuego – „Ce faci astă seară, tu?”

În luna mai, Fuego a efectuat un turneu naţional cu spectacolul *„Ce faci astă seară, tu?” – Un concert extraordinar cu melodii de neuitat, de pe patefonul cu amintiri*.

Artistul a semnat şi regia artistică a spectacolului care s-a bucurat de un imens succes şi care s-a jucat la Constanţa, Tulcea, Călăraşi, Galaţi, Focşani, Adjud, Bacău, Piatra Neamţ, Tg.Neamţ, Roman, Iaşi, Vaslui, Brăila şi Bârlad. După ce a trecut prin momente extrem de dificile datorate pierderii tatălui său, fapt ce a dus la anularea mai multor spectacole şi la amânarea turneului naţional pe care-l pregătea încă de anul trecut, îndrăgitul interpret Paul Surugiu – Fuego a revenit în forţă încă de la sfârşitul lunii aprilie. Turneul Naţional cu spectacolul de muzică, sunet şi lumină intitulat simbolic *„Ce



faci astă seară, tu?”* a debutat la Braşov pe 26 aprilie şi a fost urmat de cel de la Ploieşti din 27 aprilie. Fuego a fost acompaniat de grupul vocal ANATOLY din Braşov. Acesta s-a înfiinţat în anul 2000 la initiativa celor trei tineri care-l alcătuiesc. Repertoriul grupului este variat şi cuprinde peste 300 de lucrări á capella şi cu acompaniament, lucrări preclasice, clasice şi romantice, religioase, prelucrări



folclorice, Colinde şi Cântece de Crăciun, dar şi lucrări din literatura contemporană. Trio-ul a înregistrat opt albume (amintim doar “*Colinde de Craciun*” -2001, “*Dumnezeiasca Liturghie*” - 2004, “*Voix des Carpates*” - 2006, “*Veniti sa luati lumină!*” - 2007, *“Armonia Craciunului”* - 2009), ce cuprind piese din repertoriul românesc şi universal. Albumul *„Dumnezeiasca Liturghie a Sf. Ioan Gură de aur”* a fost nominalizat în 2006 pentru Premiile Academiei Romane. În decembrie 2006 Trio-ul ANATOLY a fost distins cu Marele Premiu la Concursul Naţional de Muzică Corală Sacră *“Cu noi este Dumnezeu”* de la Orăştie, ediţia XVII. Alături de Corala „Gheorghe Dima” din Braşov condusă de maestrul Nicolae Bica, de Orchestra Filarmonicii din Roma, Orchestra Filarmonicii din Braşov şi Orchestra Facultăţii de Muzică din Braşov, Grupul ANATOLY a susţinut zeci de concerte vocal simfonice. Pentru *“râvna şi calitatea cu care au susţinut muzica ortodoxă”*, au primit din partea Mitropolitului Ardealului, Laurenţiu Streza, *Act de Cinstire*, scris şi parafat. Din 2005, trio-ul vocal este membru al „Asociaţiei Române de Cânt Coral”, membru în Asociaţia Culturală Internaţională „A Coeur Joie” şi membru de onoare al Asociaţiunii Transilvănene „ASTRA”. Începând cu 2008, grupul ANATOLY fiinţează sub egida Centrului Cultural ”REDUTA” din Braşov, iar de la începutul acestui an a început colaborarea cu atât de îndrăgitul şi surprinzătorul Fuego, care nu întâmplător semnează şi regia spectacolelor sale, în care cântă şi recită la fel de frumos.

Spectacolul live *“Casa părintească”* a fost o încununare a proiectului *“Fuego îl cântă pe Grigore Vieru”* dedicat regretatului poet basarabean, care s-a aflat atunci în sală. Deşi bolnav, acesta a părăsit spitalul şi a venit la Bucureşti special pentru artist. Anul trecut, FUEGO pornea în cel de-al treilea turneu naţional cu spectacolul LIVE intitulat *“Până la lacrimi mi-e dragă viaţa”*, un spectacol regizat de el însuşi, cu orchestră şi decoruri realizate special pentru acest spectacol de artiştii de la Teatrul Naţional din Botoşani. Dintre cele 14 albume lansate până în prezent, cel de-al 13-lea i-a purtat noroc lui Paul Surugiu. Casa de Discuri EUROMUSIC din Cluj i-a oferit Discul de Platină *„artistului FUEGO, nepreţuit izvor de spiritualitate românească autentică transpus în minunatele colinde dăruite publicului şi lumii întregi şi pentru deosebitul succes al albumului* ÎN NOAPTEA DE CRĂCIUN*”*.

Oana GEORGESCU

"GALA BALETULUI RUS", încă un succes cu sala plină

Rebeca STANCIU

Asociația Culturală de Teatru, Muzică şi Film "Dracula" (preşedinte Stoian Anghel) a organizat la Sala Palatului "Gala Baletului Rus", spectacol ce i-a reunit în premieră pe câțiva dintre cei mai valoroşi dansatori din Rusia.

Cele mai frumoase momente din istoria baletului au fost prezentate de Nadejda Gracheva, Dmitry Gudanov, Vladimir Neporojny, Anastasia Yatsenko, Yelena Andrienco, Ruslan Skvortsov, Oksana Kuzmenko, Gheorghi Smilevsky, Kristina Cretova şi Mihail Martiniuk.



Nadejda Gracheva, Artistă a Poporului, prim-balerină Teatrului Balşoi, este deținătoare a celor mai înalte distincții şi a interpretat rolurile principale în toate baletele cunoscute, fiind renumită pentru romantismul şi căldura pe care le transmite publicului.

Dmitry Gudanov este Artist Emerit şi prim-balerin al Teatrului Bolşoi, unde a fost distribuit încă de la debut în cele mai cunoscute spectacole, deținând roluri principale în majoritatea baletelor.

Şi el Artist Emerit şi prim-solist al Teatrului Bolşoi, Vladimir Neporojny s-a născut la Moscova, iar în 1991 a absolvit, ca şi Dmitry, Colegiul de Coregrafie din Moscova, clasa coregrafului Piotr Pestov, când a fost angajat la Teatrul Bolşoi.

Anastasia Yatsenko este Artistă Emerită, prim-solistă a Teatrului Balshoi şi absolventă a Academiei de Balet din Moscova.

Yelena Andrienco şi Ruslan Skvortsov sunt Artişti Emeriți şi prim-solişti ai Teatrului Bolşoi, iar prim-soliştii Teatrului "K. Stanislavski & N. Dancenko", ultimii patru, sunt la rândul lor Artişti Emeriți, Artişti ai Poporului şi laureati ai mai multor concursuri internaționale. (**Foto: Lucian Tudose**)

Sfidând criza

Ana-Maria SZABO

Orice artist vei întreba, îți va spune că invitațiile s-au rărit, că „nu mai e ce-a fost anul trecut", că şi onorariile au scăzut. Rezistă însă eroic câteva citadele ale spectacolului de mare succes şi mai ales ale bunului gust, între care la loc de frunte Focşanii, unde preşedintele C. J. , Marian Oprişan, dăruieşte periodic localnicilor show-uri cu artişti de primă mână, colaborarea sa cu Andreea şi Radu Fornea (United Media) fiind mai mult decât benefică. De curând în Crâng, deci „la iarbă verde", într-o pădure de vis de lângă oraş, peste 5000 de oameni au venit să cânte, să danseze, să fie fericiți alături de artiştii preferați. Şi n-au fost deloc puțini, toate genurile fiind reprezentate judicios. Muzica populară i-a adus în scenă pe artiştii profesionişti din ansamblul „Țara Vrancei", condus de Maria Murgoci, cu orchestră (dirijor Marcel Ghinea), dansatori, solişti vocali. Romanticii, dar nu numai ei, s-au desfătat cu cântecele trubadurilor Fuego (aflat în plin turneu național) şi Cătălin Crişan, meritorie fiind aplecarea organizatorilor şi către muzica uşoară tradițională, marginalizată la acest gen de manifestări. Ritmurile etno au fost aduse de reprezentanți autorizați, trio-urile Ro-Mania şi Hora, în timp ce localnicii, îndeosebi liceenii, au fost fericiți să-i vadă pe colegii lor de la Future Underground (hip-hop şi streetdance). Şi dacă tot am ajuns la tineri, lor le-au fost dedicate recitalurile idolilor discotecilor şi cluburilor: Anda Adam, Connect-R, DJ Rhynno & Sylvia. Iată că se poate calitate şi audiență şi în vreme de criză!



Anda Adam

Constelație fără egal

Sandra LIBUȚIU

Modelul marilor Gale aniversare încununate de succes uriaş este urmat tot mai des de impresarii importanți, convinşi în urma reacției publicului.

A fost mai întâi „In memoriam Dan Spătaru" (organizator Anghel Stoian), urmat la câțiva ani de cele două mega-show-uri de anul trecut, girate de Alexandru Bebe Mihu şi dedicate compozitorului Jolt Kerestely (75 de ani de viață), respectiv lui Mihai Constantinescu (40 de ani de carieră), plănuind acum un altul pentru Marina Voica. Acelaşi Anghel Stoian, prin asociația de muzică şi teatru „Dracula", ne-a invitat la Sala Palatului la „Frumosu' de la Marea Neagră" – maraton (a durat aproape 7 ore, fără pauză!) artistic prin care au fost cinstiți, la 55 de ani de carieră, marii actori Jean Constantin (avea să fie ultimul său spectacol în Capitală…) şi Draga Olteanu Matei.


Stela Popescu

Am putea spune că n-a lipsit nimeni, aproape, de la acest regal, toți ținând să fie alături de aceşti campioni cu care se intersectaseră nu o dată pe scenele țării sau chiar ale lumii. Dovadă că Daniel Iordăchioae, de pildă, a venit de la… botezul propriei fiice, Salma, lăsându-şi invitații să aştepte! Anastasia Lazariuc şi-a promovat piesele de pe noul său album, Aurelian Temişan a fost ceva mai retro, având în vedere specificul spectacolului şi implicit structura publicului („Billy Joe Kid" de George Natsis şi „Merit eu" de V. Veselovschi), în timp ce Anne's ne-a reamintit că pe aceeaşi scenă a cântat în deschidere la David Bisbal, interpretând, alături de un grup instrumental propriu, piese de pe albumul în curs de apariție „Rază de soare". Deşi are „în derulare" un proiect împreună cu Vicenzo, fost la Latin Expres, aflat în culise, Ciro de Luca a preferat două cunoscute titluri din repertoriul internațional. Anca Țurcaşiu, Cătălin Crişan şi Oana Sârbu au rememorat la rândul lor atâtea şi atâtea momente petrecute în culise împreună cu sărbătoriții.


G. Dorobanțu, Alesis

Surprizele majore, în condițiile în care Alexandru Jula n-a putut onora invitația, au fost aduse de formația Alesis şi de Ionuț Galani. Alina şi Romeo Negoiasă, pe lângă piesele proprii, au pregătit cu Gabriel Dorobanțu un colaj mexican super-simpatic (cu sombrero şi toate cele), iar cu Adrian Enache un savuros potpuriu folcloric (se înțelege că Dorobanțu şi Enache n-au ocolit nici hit-urile din repertoriul personal, cu ovațiile de rigoare). A doua (de fapt a treia!) surpriză a sosit chiar de la... Marea Neagră, cu cântece greceşti aduse de bunul prieten al lui Jean, Ionuț Galani, împreună cu ansamblul de dansuri „Asteria", Cristina Ispas şi Mircea Cazan (bouzouki).

Secvențele de umor, nu o dată muzical, au fost oferite, înafara aniversaților, de bunii lor prieteni Stela Popescu, Nae Lăzărescu şi Vasile Muraru, Oltița Chirilă. Cu o consistentă orchestră în permanent pe scenă, precum şi cu un grup de dansatori din Giurgiu („Balada Dunării"), partea de muzică populară a fost chiar mai bogată, cu Irina Loghin, Ionuț Dolănescu, Ştefania Rareş, Veta Biriş, Ionela Prodan, Maria Cârneci, Petrică Mâțu Stoian, Constantin Enceanu, Niculina Stoican, Mariana Ionescu, Elisabeta Turcu, Gelu Voicu, Alexandru Jidveianu, Steliana Sima. Actorul Ion Dichiseanu a cântat, dar nu numai singur, ci şi alături de fiica sa Ioana! Ce mare lucru că ne amintim măcar din când în când de marile noastre valori, cinstindu-le cum se cuvine! (Foto: **Dumitru Angelescu**)

Victor Socaciu: „Iedera”

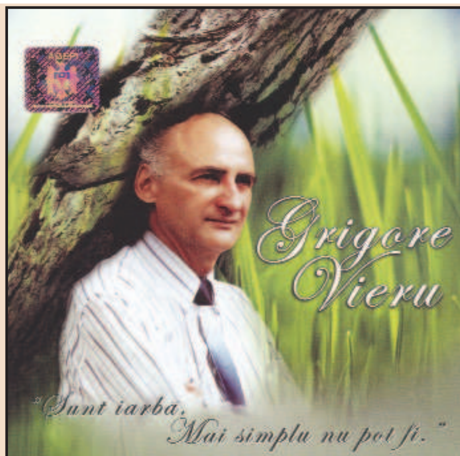
Albumul de faţă a fost editat de Electrecord după ce artistul trecuse printr-o grea încercare legată de sănătate-de altfel în superbul booklet, care include toate versurile cântecelor, protagonistul mulţumeşte echipei medicale de la Cluj-Napoca. Sunt 11 piese (a 12-a este instrumentală) de autor, regăsindu-l pe artist aşa cum îl ştim-un amestec de tandreţe, ironie, umor colosal. Cel mai mult ne-au plăcut „Inimi paralele”, „Verde-blues”, „Fără o stea”, „Vechea yală”, „Ia tot ce am”, „Zizi”. Albumul a fost realizat la Virtual Art Studio din Bucureşti, maestru de



sunet George Nemeznic. Orchestraţii: Victor Solomon (chitară), Michael Constantinescu (clape, backing vocal), Viki Stephanovici (bas, backing vocal). Aranjamente vocale - G.. Nemeznic, mixaj şi mastering - Michael Constantinescu. Este, pentru Victor Socaciu, un album al înţelepciunii mature, al unei linişti interioare ce transpar din fiecare vers,din fiecare notă...

Grigore Vieru: „Sunt iarbă. Mai simplu nu pot fi”

Cu ocazia unei deplasări la Chişinău am primit în dar de la cunoscutul impresar Nicolae Dumbravă acest minunat dublu CD, produs de „Muzic Univers”. Între



melodii, binecunoscutele „Eminescu”, „Ca prima oară”, „Romantică”, „Reaprindeţi candela”, „Mi-e dor de tine, mamă”, „Cumpăraţi flori”, „Melancolie”, „Casa părintească nu se vinde”,”Ţi-am adus un măr”, „Limba noastră”. Spre bucuria melomanului din România, regăsim între interpreţi, alături de Doina şi Ion Aldea Teodorovici, Sofia Rotaru, Ion Suruceanu, Iurie Sadovnic, Mihai Ciobanu, pe Paul Surugiu-Fuego şi pe Anastasia Lazariuc.

Diana Bişinicu & Makidonia: „Armânj dit Armânii”

Redescoperindu-şi originile, Diana Bişinicu ne propune, alături de formaţia Makidonia, sub egida casei Big Man, această super-atractivă colecţie de 11 titluri de muzică armânească, aparţinând



membrilor grupului, culese din folclor sau semnate de Sirma Guci. La un mare spectacol de primăvară al aromânilor, la Sala Radio, am observat interesul publicului pentru acest CD. Melodii frumoase, antrenante, pe care le vor gusta şi cei care nu înţeleg limba, pentru că rădăcinile noastre comune transpar atât din multe cuvinte, dar şi din ritmuri şi construcţia muzicală. Aşa încât, la final, nu putem decât să le urăm toate cele bune fraţilor noştri aromâni, cu salutul lor tradiţional: „S-băneadză Armânamea!”

Anca, Anamaria şi Ionela Prodan: „Ce e inima de mamă”

Casa Electrecord a fost foarte inspirată atunci când a alăturat-o pe acest album pe cunoscuta cântăreaţă Ionela Prodan celor două fiice ale sale. Sigur, fetele au puţine intervenţii vocale, dar atracţia rămâne. Dintre cele 23 de titluri 19 aparţin, muzică şi versuri, Ionelei, detaşându-se cunoscutul „Din bucata mea de pâine”. Unul este cules din folclor (”M-am născut într-un bordei”), iar celelalte, mare surpriză, sunt clasice ale muzicii uşoare româneşti! Este vorba de „Mi-am



pus busuioc în păr” şi „La margine de Bucureşti”, ambele de Ion Vasilescu, şi de „Mama” lui Aurel Giroveanu. Acompaniază formaţiile instrumentale conduse de Paraschiv Oprea, Jean Teodorescu, Gheorghe Popa, Adrian Grigoraş, Alexandru Avramovici, Marin Cioacă, Cristian Năstase, deci este vorba în bună măsură de un „Best of”.

Ştefan Bănică - "Super-love"



Plină de bună dispoziție, aşa poate fi descrisă "Super-love", cea mai nouă piesă a lui Ştefan Bănică (ce promovează noul album, care va fi lansat în toamna acestui an împreună cu MediaPro Music), având un videoclip antrenant - în regia lui Iulian Moga.

"Super-love" este primul videoclip de tip "musical" din România şi prezintă o poveste amuzantă, în care totul se întâmplă în imaginația personajului interpretat de Ştefan. În timp ce stă plictisit la biroul unde lucrează, personajul evadează în propriul vis: capătă încredere în sine, îşi schimbă aspectul, costumele şi în urma acestor transformări, ajunge să-l împingă de pe scenă pe cântărețul Ştefan Bănică şi cântă în locul acestuia.

Fiind un musical, video-clipul se bazează pe dans, vestimentații atractive, iar distribuția se bucură şi de prezența Andreei Marin Bănică.

Daniel LUNGU

Imaginea succesului

Recent, managerii Afrodita EndermoSpa by Igiena au invitat vedete şi jurnalişti să descopere *"Secretele frumuseții Afroditei"* şi ale *"Tinereții fără bătrânețe"*! Cu siguranță însă că sloganul *"Slăbeşti acolo unde doreşti!"* a fost acela care a atras atâția reprezentanți ai show-biz-ului, pentru care imaginea este aproape totul. Cu acea ocazie a avut loc prezentarea celor mai revoluționare programe şi tehnici de diagnostic şi tratament facial sau corporal folosite la Centrul Endermologic inaugurat oficial în decembrie anul trecut. Managerul Ramona Diniță, Daniela Drăgan (preşedinte Igiena) şi Diana Baicu, manager TopLine, au fost gazde desăvârşite pentru actrița Teatrului de Revistă "Constantin Tănase" Stela Popescu, Deea şi Dinu Maxer, Oana şi Viorel Lis, fostele mari campioane olimpice Elisabeta Lipă şi Doina Ignat (canotaj), Monica Iagăr (atletism), interpretele Elena Merişoreanu, Ana Mardare şi Marinela Pârvu, Florentina Opriş (Prima TV), actorii Victor Yila şi Gabriel Fătu, Ion Lăceanu, designerul Liliana Țuroiu-Udrea, compozitorul Jolt Kerestely, Tavi Colen (a sosit călare pe "motorul" său, un superb chopper "Honda Shadow"), Cătălin Cățoiu (VH2), Andi Antemia etc. În curând, toți vor avea ocazia să cunoască, pe propria…piele şi pe propriul trup, cele mai moderne şi noi tehnici de diagnostic şi tratament care le vor spori imaginea succesului!


T. Colen, D. şi D. Maxer

Horia Brenciu invită la vals... SF



"Aş da orice să fim din nou, încă o zi…" Aşa începe **"Ultimul dans"**, primul single promovat de pe **"37"**, cel de-al doilea album al lui **Horia Brenciu**. Piesa (muzica de Cristian Crețu, versuri - Andreea Miclici), este un vals lent, *"o amintire care poate redeveni realitate. Muzica este cea care mă ajută!"*, mărturiseşte artistul **MediaPro Music**.

După ce s-a impus pe piața muzicală cu un concept de scenă îndrăzneț atât prin numărul mare de instrumentişti, cât şi prin atribuirea fiecărui component din orchestră a unei partituri solo, Horia Brenciu a îndrăznit să folosească primul în România cea mai nouă tehnologie de înregistrare video: MOTION CAPTURE. El a filmat video clipul "Ultimul dans" în ton cu secolul XXI, folosindu-se cea mai modernă tehnologie video, similară cu cea folosită la realizarea faimosului "Avatar", devenind astfel primul artist român care a avut curaj să se lase pe mâna regizorilor şi artiştilor graficieni din această nişă a industriei filmelor SF.

Dorin MANEA

Protecție muzicală

De două decenii așteaptă muzicienii din România o lege a protecției, așa cum există în alte țări europene, cum ar fi Franța, Italia, Grecia!

Şi iată că în „Libertatea" descoperim următoarea notă: „Reprezentanții Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România vor supune aprobării Parlamentului un proiect de lege care să încurajeze difuzarea pieselor româneşti. Legea propune ca radiourile să difuzeze în proporție de 60% muzică românească". Toate bune şi frumoase, dar noi am înlocui "încurajare" cu "obligativitate", altminteri rămânem la stadiul de recomandări, cum ne e teamă că se va întâmpla şi acum. . .


Anton Şuteu

Întrebarea firească „De ce nu s-a făcut nimic până acum? " ne-a venit automat pe buze atunci când am văzut cine a luat loc în prezidiul adunării conduse de muzicianul Victor Socaciu, membru al UCMR şi deputat PSD: Adrian Năstase, Victor Ponta, Adrian Păunescu, Mădălin Voicu, Robert Negoiță (gazdă a reuniunii de la hotel Rin). Nu era oare mai uşor şi pentru dânşii s-o promulge când erau la putere? În fine, să ne bucurăm că începutul a fost făcut şi să sperăm că vom apuca ziua când nu va trebui să aşteptăm ore în şir la un post de radio până se difuzează un cântec românesc, că expresia „Difuzăm cea mai bună muzică din '80 până azi" nu se va mai referi în viitor doar la muzica străină, că va veni ziua în care creatorii şi artiştii români nu se vor mai simți marginalizați în propria lor țară! Într-un interviu, Nicu Covaci înfiera conducerile străine ale unor posturi de radio, ceea ce a subliniat şi Victor Ponta în intervenția sa, precizând că ele fac la noi ceea ce nu au voie în țările de baştină. Este absolut scandalos, aceste posturi ființează (şi aduc bani grei patronilor) pe teritoriul României, nu ar fi normal să se supună legilor noastre? Nu avem CNA, care atunci când le-a acordat licența a pretins o schemă de programe? O mai verifică din când în când cineva? Aşa cum partidele au dreptul la anumiți „timpi de antenă", şi muzicienii, artiştii, creatorii este firesc să trăiască decent din munca lor: este normal oare ca milioane de euro să plece peste hotare ca drepturi de autor, în loc să rămână în țară?


Horia Moculescu

Chiar dacă, din multe puncte de vedere, convocarea a lăsat de dorit (am aflat de la unii că i-ar fi invitat... impresarul german Christian Ratscher!), au fost prezente multe nume cu greutate, al căror prestigiu poate cântări mult în cazul unei eventuale dezbateri în Parlament. Astfel, au luat cuvântul Anton Şuteu, secretar al UCMR, Horia Moculescu, Alexandru Arşinel, Mirela Fugaru, Voicu Enăchescu, Doru Stănculescu, Mihai Cernea, Ştefan Gheorghiu (CREDIDAM), Silvia Dumitrescu, Radu Fornea, Ionela Prodan, actorul Cristian Şofron, Iulian Vrabete, Gabriel Cotabiță, Octavian Ursulescu. Au mai fost de față şi cu certitudine vor sprijini acest proiect în viitor: Cornel Fugaru, Radu Groza, Anna Lesko, Nae Lăzărescu, Vasile Muraru, Mircea Presel, formația Bandidos, Alina Sorescu, Doru Tufiş, Uni-k, Anamaria Ferentz, Denis Mihai (Autentic), Adrian Daminescu, Petrică Pană.


Mirela şi Cornel Fugaru

Aşteptăm cu nerăbdare ziua când această lege firească şi aşteptată va fi promulgată!

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE EDITURA MUZICALĂ CU SPRIJINUL UCMR-ADA DIN FONDUL SOCIAL CULTURAL ŞI ÎN COLABORARE CU U.N.M.B.

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Director: Costin ASLAM
Redactori:
Mihai COSMA
Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Semnează în acest număr:
Horia ANDREESCU, Luiza BARCAN, Ion BÂRSAN, Dan BUCIU, Luminița CIOBANU, Lavinia COMAN, Anca FLOREA, Marcel FRANDEŞ, Oana GEORGESCU, Doru IONESCU, Florian LUNGU, Doina MOGA, Florin-Silviu URSULESCU, Octav VELESCU

Pt. ediția electronică vezi: www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro
TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL
TEL: 021-410.64.88 ISSN: 1220-742x